

Miljøgodkendelse af Mellemtøften 12, 7860 Spøttrup

efter § 12 i Lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Meddelt d. 4. juni 2012.

Miljøgodkendelse til udvidelse af dyreholdet fra 178,60 dyreenheder i søer, smågrise og polte til 318,47 dyreenheder i samme dyretype. Eksisterende drægtighedsstald, smågrisestalde og farestalde forlænges. Nogle af de ældre bygninger rives ned for at få plads til forlængelsen af farestaldene.

Godkendelse af virksomhed i henhold til Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (lovbek. nr. 1486 af 4. december 2009) og Miljøbeskyttelsesloven (lov nr. 358 af 6. juni 1991, jf. lovbekendtgørelse nr. 1757 af 22. december 2006).

Ansøger:

Navn:	Bertel og Hanne Trærup
Adresse:	Mellemtoften 12, 7860 Spøttrup
Telefon:	97 56 00 49/24 41 36 86
E-mail:	berteltraerup@mail.tele.dk

Bedrift:

Navn:	Baunsgaard
Adresse:	Mellemtoften 12, 7860 Spøttrup
Matr. nr.:	1a Baunsgård, Lihme 10cp Nr. Lem By, Lem
CVR-nummer:	27543391
P-nr.:	1010327829

Ejer husdyrbrug:

Navn:	Bertel og Hanne Trærup
Adresse:	Mellemtoften 12, 7860 Spøttrup
CHR-nr.:	24153
Telefon:	97 56 00 49/24 41 36 86
E-mail:	berteltraerup@mail.tele.dk

Ejer ejendom:

Navn:	Bertel og Hanne Trærup
Adresse:	Mellemtoften 12, 7860 Spøttrup

Kontaktperson:

Navn:	Bertel Trærup
Adresse:	Mellemtoften 12, 7860 Spøttrup
Telefon:	97 56 00 49/24 41 36 86
E-mail:	berteltraerup@mail.tele.dk

Vigtige datoer – 1. behandling:

Ansøgningen annonceret	21. januar 2009	Offentliggørelsen udløb	18. februar 2009
Godkendelsen annonceret	15. september 2010	Klagefristen udløb den	13. oktober 2010

Vigtige datoer – 2. behandling:

Mellemtoften 12, 7860 Spøttrup

Ansøgningen annonceret	7. september 2011	Offentliggørelsen udløb	5. oktober 2011
Godkendelsen blev meddelt	4. juni 2012	Godkendelsen annonceret	4. juni 2012
Klagefristen udløb den	2. juli 2012	Revurdering	4. juni 2020

Kort beskrivelse af det ansøgte projekt:

Der er tale om en ansøgning om udvidelse af en eksisterende svineproduktion. Bertel Trærup ønsker at udvide fra 178,60 DE i søer og smågrise til 318,47 DE i søer og smågrise. I forbindelse med udvidelsen af dyreholdet forlænges eksisterende smågrisestald og drægtighedsstald mod vest. Samtidig nedrives nogle af de ældre bygninger for at gøre plads til en forlængelse af de eksisterende farestalde mod nord.

Mellemtøften 12					
Besætning nudrift			Besætning ansøgt		
Dyreart	Stk./år	DE	Dyreart	Stk./år	DE
smågrise	12.000	55,38	Smågrise (7,2-30 kg)	24.000	110,76
polte	200	6,94	Polte (30 - 110 kg)	730	21,67
søer	500	116,28	Søer	800	186,04
		178,6	I alt		318,47

Det generelle reduktionskrav til ammoniakfordampning

Det generelle ammoniakkrav på 20 % reduktion er overholdt. Som tiltag til at opfylde kravet er råproteinindholdet i foderet reduceret og der tilsættes benzoesyre til smågrisefoderet. Ligeledes er den eksisterende gyllebeholder overdækket.

Generelle afstandskrav

Anlægget overholder ikke de to afstandskrav i lovens § 8, der vedrører afstanden til offentlig vej og til naboskel. Det eksisterende anlæg, samt de nye stalde ligger nemlig under 15 meter fra offentlig vej og under 30 meter fra naboskel. Skive Kommunes Teknik- og Miljøudvalg har den 9. september 2009 givet dispensation for husdyrlovens § 8, pkt. 4, og giver dermed tilladelse til, at staldanlægget kan opføres nærmere end 15 meter fra offentlig vej.

Skive Kommune har ligeledes efter husdyrlovens § 9, stk. 3 dispenseret for husdyrlovens § 8, pkt. 7 vedrørende afstand til naboskel. Den pågældende nabo er blevet hørt i forbindelse med dispensationen, men har ikke meldt tilbage. Den søgte udvidelse sker i naturlig forlængelse af de eksisterende stalde, og afgørelsen er truffet på baggrund af resultatet af nabohøringen, samt en konstatering af, at det ikke andet steds på grunden, og i tilknytning til eksisterende bygninger, er muligt at opføre et byggeri svarende til det ansøgte.

Beskyttelsesniveauer for overfladevand

Husdyrlovens beskyttelsesniveau for fosfor og nitrat er overholdt. Der er som følge af nitratklasser, lavet projektilpasninger i form af 0,45 % ekstra efterafgrøder og et dyretryk på 1,27 DE/ha.

Ved en samlet vurdering af udviklingen i antallet af dyreenheder og andre kilder til nitrat- og fosforbelastning i oplandene samt beregning af kvælstof- og fosforbelastningen fra husdyrbrugets udbringningsarealer kan det jf. Miljøstyrelsens vejledning afvises, at det ansøgte projekt i sig selv eller i kumulation med andre planer og projekter vil påvirke eller skade de habitat- og fuglebeskyttelses-områder, som ligger indenfor de to kystvandsoplande.

Der er foretaget en beregning af husdyrbrugets belastning på Spøttrup Sø, Kås Sø og Sønderlem Vig. Husdyrbrugets belastning af områderne holder sig under 1 % af den samlede belastning.

Nitratfølsomme indvindingsoplande

Ca. 13 haudbringningsarealer ligger i nitratfølsomme indvindingsoplande. Det er via husdyrgodkendelse.dk vist, at udvaskningen i projektet ikke stiger i forhold til nudriften.

Bedste anvendelige teknologi - BAT

Mellemtøften 12, 7860 Spøttrup

Det ansøgte overholder det af Skive Kommune fastlagte BAT-niveau. Ansøgningens bilag beskriver, hvordan den bedst tilgængelige teknik (BAT) er inddraget i den daglige drift af svineproduktionen. Der er redegjort for management, herunder registrering af ressourceforbrug, beredskabsplan, planer for reovering og rengøring og gyllehåndtering. Der er redegjort for de staldtekniske forhold. Til- og fravalg af miljøforbedrende teknologier indgår tillige.

Meddelelse af 1. godkendelse

Godkendelse blev meddelt første gang den 15. september 2010. Godkendelsen blev påklaget af Danmarks Naturfredningsforening.

Miljøklagenævnsafgørelse om ophævelse og genbehandling

Miljøklagenævnet meddelte i sin afgørelse af 6. juni 2011, at godkendelsen skulle ophæves med virkning fra d. 6. juni 2012.

Afgørelsen fra Miljøklagenævnet fremgår af bilagene til godkendelsen. Desuden er vedlagt et bilag der redegør for Skive Kommunes genbehandling af ansøgningen med udgangspunkt i ovennævnte miljøklagenævnsafgørelse.

I forbindelse med den indledende offentliggørelse i forbindelse med genbehandling af ansøgningen er der ikke indkommet bidrag fra offentligheden og andre parter.

Resume af udkast til godkendelse efter genbehandling af sagen blev sendt i høring hos naboer og andre relevante parter. Der indkom ingen høringssvar.

Godkendelsen er udarbejdet af:

Skive Kommune

Natur og Miljø

Kirke Allé 1

7860 Spøttrup

Tilsynsmyndighed:

Skive Kommune

Natur og Miljø

Kirke Allé 1

7860 Spøttrup

Sagsbehandler: Nina Sohn Hansen

Kvalitetskontrol: Pernille Fog

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	7
1 ANSØGNING OG GODKENDELSE	9
1.1 Ansøgning.....	9
1.2 Godkendelse	9
2 GENERELLE FORHOLD	10
2.1 Drift og indretning.....	10
2.2 Årsproduktion - staldbelægning.....	13
3 STALDANLÆG	15
3.1 Drift af staldanlæg	15
3.2 Ammoniakreducerende tiltag.....	17
3.3 Lugt.....	19
3.4 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning.....	20
3.5 Transport.....	21
3.6 Lysforhold.....	22
3.7 Spildevand og overfladevand.....	23
3.8 Støj.....	24
3.9 Skadedyrsbekæmpelse	26
3.10 Håndtering af olie, affald og andre kemikalier.....	27
3.11 Driftskontrol	29
3.12 Renere teknologi og BAT	30
AREALGODKENDELSE	31
4.1 Udbringningsarealer generelt	31
4.2 Naturbeskyttelse.....	33
4.3 Udvaskning af nitrat og fosfor	34
4 KONKLUSION	37
5 GODKENDELSENS GYLDIGHED, KLAGEVEJLEDNING OG UNDERRETNING	38
5.1 Godkendelsens gyldighed	38
5.2 Klagevejledning og søgsmål	38
5.3 Underretning om godkendelsen	39
Bilag 1. Grundlag for vilkår og lovgivning	42
Bilag 2. Situationsplan	43
Bilag 3. Nærmeste enkeltbeboelse og byzone	44

Bilag 4. Udbringningsarealer.....	45
Bilag 5. Beskyttet natur	46
Bilag 6. Indvindingsoplande.....	47
Bilag 7. Beskyttede diger	48
Bilag 8.1 Kvittering for aflevering af farligt affald.....	49
Bilag 8.2 EAK-koder, landbrug.....	50
Bilag 9. Udtalelse vedr. opland til V. Hærup Vandværk.....	51
Bilag 10. Udtalelse vedr. opland til Lihme Vandværk.....	52
Bilag 11. Beredskabsplan	53
Bilag 12. Vurdering af N og P til overfladevand.....	59
Bilag 13. Klagenævnsafgørelse	70
Bilag 14. Redegørelse for genbehandling af sagen.....	79
Bilag 15. Ansøgningskema nr. 28991, version 3.....	80

1 ANSØGNING OG GODKENDELSE

1.1 Ansøgning

Bertel Trærup har søgt om miljøgodkendelse til udvidelse af dyreholdet på Mellemtøften 12, 7860 Spøttrup.

Ansøgningen blev i skema nr. 9767 version 1 modtaget via husdyrgodkendelse.dk af Skive Kommune den d. 29. december 2008, og var indgivet på baggrund af, at ejer ønskede at udvide ejendommens kvægproduktion.

Efter en omgørelse af afgørelsen i Miljøklagenævnet blev der lavet en kopi af ansøgningen, som herefter har skema nr. 28991 modtaget af Skive Kommune d. 5. september 2011 via husdyrgodkendelse.dk.

Skema nr. 28991 Version 3 danner baggrund for denne afgørelse.

Ansøgningen bygger på oplysningskrav ved ansøgning om godkendelse af husdyrbrug

- Lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4/12/2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.
- Bek. nr. 294 af 31/3/2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

1.2 Godkendelse

Baseret på de givne oplysninger i ansøgningen, besigtigelse af ejendommen og suppleret med kommunens vilkår og vurderinger, meddeles Bertel Trærup godkendelse af den ansøgte husdyrproduktion på adressen Mellemtøften 12, 7860 Spøttrup.

Landbrugsejendommen er omfattet af Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, § 12, der vedrører anlæg til landbrugsproduktion over 75 dyreenheder, samt bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

De hovedhensyn, der har været bestemmende for afgørelsen, er:

- anvendelse af bedste tilgængelige teknik
- hensyntagen til overfladevand og natur, herunder
  - områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer
  - fredede områder
  - internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000 områder)
- begrænsning af eventuelle gener for naboer fra luftforurening samt støj- og lugtgener
- sikring af korrekt affaldshåndtering
- beskyttelse af jord og grundvand
- Beskyttelse af recipienter og korrekt spildevandsafledning
- hensynet til de landskabelige værdier
- nødvendige foranstaltninger ved ophør af driften

Der er ikke med denne godkendelse taget stilling til eventuel godkendelse efter anden lovgivning som for eksempel Byggeloven eller Arbejdsmiljøloven.

2 GENERELLE FORHOLD

2.1 Drift og indretning

VILKÅR

1. **Ansøgningsgrundlag** Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningskema 28991, version 3 og med de ændringer, der fremgår af godkendelsens vilkår.
2. **Tidsfrist** Godkendelsen skal være taget i brug senest 2 år efter den er meddelt. Hermed skal forstås, at byggeriet skal være igangsat eller en økonomisk bindende kontrakt for byggeriet være indgået.
3. **Afblænding/flytning af dræn** Observeres der dræn ved etablering af ny stald skal disse afblændes minimum 15 meter fra ejendommens bygninger, eller flyttes, således at de ligger minimum 15 meter fra ejendommens bygninger.
4. **Godkendelse** Et eksemplar af godkendelsen skal til enhver tid være tilgængeligt på husdyrbruget. Eventuelt driftspersonale skal have direkte adgang til godkendelsen og være grundigt orienteret om godkendelsens indhold.
5. **Beredskabsplan** På husdyrbruget skal der altid forefindes en detaljeret beredskabsplan. Beredskabsplanen skal placeres således, at alle ansatte på ejendommen har fri adgang til den. Alle ansatte skal være bekendt med beredskabsplanens placering og indhold. Beredskabsplanen skal opdateres løbende og minimum 1 gang årligt pr. 1. februar - første gang pr. 1. februar 2013. Sidste opdateringsdato skal fremgå af planen. Beredskabsplanen er vedlagt som bilag.
6. **Salg/ophør** Ved husdyrbrugets eller ejendommens overdragelse eller ved husdyrbrugets ophør skal tilsynsmyndigheden orienteres.
7. **Driftsopgaver ved ophør** Ved husdyrbrugets ophør skal der udføres følgende forureningsbegrænsende foranstaltninger:
  - Fortank med rørsystemer, gyllekanaler/kummer m.v. skal tømmes og rengøres.
  - Alle staldafsnit skal tømmes for husdyrgødning, der bortskaffes efter regler om udbringning af husdyrgødning.
  - Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald og andet farligt affald skal bortskaffes i henhold til Skive Kommunes affaldsregulativer.

VURDERING

Vilkårene i dette afsnit har blandt andet til formål på bedst mulig vis at sikre, at den daglige drift af husdyrbruget sker miljømæssigt forsvarligt.

I den forbindelse vurderes det, at de ansattes kendskab til de beredskabsplaner, som skal træde i kraft ved driftsuheld og lignende har afgørende betydning, idet det typisk vil være de ansatte som opdager uheld og spild.

Tidshorisont

For at sikre, at godkendelsen er givet på et tidssvarende grundlag, såvel videns-, som lovgivningsmæssigt, er der fastsat en tidsramme for godkendelsen på 2 år.

Driftens ophør

Vilkårene i dette afsnit har desuden til formål at sikre, at eventuel afvikling af husdyrbruget sker miljømæssigt forsvarligt og med tilsynsmyndighedens vidende. I den forbindelse ønskes det ikke, at gylle, olie, kemikalier eller andre potentielt forurenende stoffer fra driften efterlades på ejendommen. Det vurderes, at dette vil medføre en unødigt risiko for udslip som følge af manglende opsyn med og/eller vedligehold af opbevaringslagre.

Generelle forpligtelser i husdyrloven

Husdyrbruget er gennem husdyrbrugsloven forpligtet til at værne om natur, miljø og landskab, så udviklingen af husdyrproduktionen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskers livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet. Dette indebærer, at ejendommen indrettes og drives så forurening af luft, vand, jord og undergrund begrænses, herunder at spild og udslip af gylle og andre forurenende stoffer, samt drikkevand forebygges.

Anmeldepligt ved miljøuheld

Skive Kommune gør opmærksom på, at der er anmeldepligt til tilsynsmyndigheden i tilfælde af, at der sker uheld, som medfører forurening.

Anmeldepligt ved ændringer

Skive Kommune gør opmærksom på, at bygnings-, og driftsmæssige ændringer eller udvidelser, som ikke er beskrevet i ansøgningsskema 28991 kan være omfattet af Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. I sådanne tilfælde skal der søges om godkendelse af den ønskede ændring og meddeles godkendelse inden ændringen må påbegyndes.

BAT og renere teknologi

I forbindelse med fremtidige projekteringer af stalde vil Skive Kommune vurdere staldanlæggets udformning med hensyn til BAT og renere teknologi, inden byggeri igangsættes.

Udskiftning af udbringningsarealer

Skive Kommune gør opmærksom på, at der er anmeldepligt af udskiftninger i landbrugsbedriftens harmoniareal, både for ejede og forpagtede arealer, samt overførselsaftaler (tredjemandsarealer). Nye harmoniarealer skal indberettes til Skive Kommune inden de tages i brug og inden den 1. august. Det vurderes, om arealerne kan indgå i bedriften og eventuelt på hvilke vilkår. Husdyrbruget meddeles godkendelse eller afslag på anvendelse af nye harmoniarealer inden 1. oktober. Bedriften har herefter 14 dage til at fremsende nye harmoniarealer, såfremt der er meddelt afslag. I visse tilfælde kan nye overførselsaftaler kræve, at aftalearealernes driftsherre ansøger om godkendelse efter § 16 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Godt landmandskab

Det anbefales landbrugsbedriften at være bekendt med og søge at efterleve "Godt Landmandskab 2005", udarbejdet af Landsudvalgenes Fællesudvalg, eller den nyeste version heraf.

Væsentlige undersøgte alternativer

Der er ikke lavet beregninger på alternative placeringer af anlægget. Der er forsøgt at lave en harmonisk udvidelse af det bestående anlæg. Der er ligeledes taget hensyn til at skabe rationelle arbejdsgange og en fornuftig økonomi.

0-alternativet

Af ansøgningen fremgår: Skal man på sigt leve af svineproduktion skal produktionen være tilstrækkelig stor, så der kan skabes ordentlige arbejdsvilkår og arbejdsmiljø.

Denne udvidelse skal sikre en tidssvarende arbejdsplads.

0-alternativet giver mindre ammoniakemission, mindre lugt og færre transporter med foder og gylle.

0-alternativet giver større udvaskning af nitrat fra udbringningsarealerne.

0-alternativet giver større ammoniakfordampning pr. produceret gris.

Lokalisering og kulturhistorie

Ejendommen Mellemtøften 12 ligger i det åbne landskab sydøst for Lihme i Vestsalling. Området er højtliggende, op til 40 meter over havet, og meget let kuperet. Landskabsrummet mellem de tætliggende ejendomme er domineret af læhegn.

Begge de øst-vest gående stalde på ejendommen bliver forlænget mod vest, med samme bredde og højde som de eksisterende stalde. Udvidelserne bliver på henholdsvis ca. 830 m² og ca. 1680 m².

Samtidig nedrives nogle af de gamle bygninger, så der bliver plads til at forlænge de eksisterende farestalde mod nord. Udvidelserne af farestaldene bliver på henholdsvis 560 m² og 640 m². De nye farestalde bliver af samme højde og bredde som de eksisterende. Der opføres ydermere en gastæt silo på ca. 14 meters højde og en diameter på ca. 10 meter og en glasfiber silo med en højde på ca. 10,5 meter og en diameter på ca. 3 meter.

De nye bygninger samt siloer vil ikke ændre væsentligt på opfattelsen af ejendommen i det omkringliggende landskab.

Ud fra de på godkendelsestidspunktet gældende udpegninger af kommuneplanrammer og lokalplaner og niveauet for husdyrproduktion i området, vurderes projektet ikke at være i strid med de fremtidige ønsker for udviklingen af området.

Forholdet til museumsloven:

Hvis der findes spor af fortidsminder under jordarbejde, skal arbejdet standses. Fundet skal straks anmeldes til Skive Museum, jf. Museumslovens § 27, stk. 2.

2.2 Årsproduktion - staldbelægning

VILKÅR

8. **Husdyrproduktion** Den gennemsnitlige årlige husdyrproduktion må ikke overskride 318,47 DE, svarende til:

- Søer (800 årsdyr)
- Polte (30 – 110 kg) (730 producerede dyr)
- Smågrise (7,2 – 30 kg) (24000 producerede dyr)

Staldafsnit	Staldsystem	Dyretype	DE
1.1.1 (drægtighedsstald)	Delvis spaltegulv (112 stipladser)	Søer	23,07
1.1.2 (løbestald)	Delvis spaltegulv (182 stipladser)	Søer	37,69
1.1.2	Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv (70 stipladser)	Polte (30 – 110 kg)	8,31
1.1.4 (farestald)	Kassestier, delvis spaltegulv (108 stipladser)	Søer	28,04
1.1.5	Toklimastald, delvis spaltegulv (1900 stipladser)	Smågrise (7,2 - 30 kg)	55,38
1.1.6	Fuldspaltegulv (150 stipladser)	Polte (30 – 110 kg)	13,36
1.1.7 (ny smågrisestald)	Toklimastald, delvis spaltegulv (1950 stipladser)	Smågrise (7,2 - 30 kg)	55,38
1.1.8 (ny drægtighedsstald)	Delvis spaltegulv (336 stipladser)	Søer	69,20
1.1.9 (farestald)	Kassestier, delvis spaltegulv (110 stipladser)	Søer	28,04
I alt			318,47

beregnet iht. Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv. (Bek. nr. 1695 af 19. december 2006 jf. ændringsbekendtgørelse nr. 717 af 2. juli 2009).

Godkendelsen gives til ovenstående antal dyr. Dette gælder også, hvis dyreenhedsberegningen ændres.

VURDERING

Vilkårene i dette afsnit har til formål at definere rammerne for den tilladte husdyrproduktion og herved at definere rammerne for dyreholdets forventede miljøpåvirkning.

Mellemtoften 12, 7860 Spøttrup

Tilsynsmyndigheden kan i særlige tilfælde dispensere for tidsfristen, eksempelvis ved sygdom i besætningen eller særlige personlige forhold.

3 STALDANLÆG

3.1 Drift af staldanlæg

VILKÅR

9. **Staldafsnit ST 92347** Staldafsnit ST 92347 (Farestald A) skal etableres med delvist spaltegulv.
10. **Staldafsnit ST 92350** Staldafsnit ST 92350 (Ny smågrisestald) til smågrise skal etableres som toklimastald med delvist spaltegulv.
11. **Staldafsnit ST 92351** Staldafsnit ST 92351 (Ny drægtighedsstald) skal etableres med delvis spaltegulv.
12. **Staldafsnit ST 92352** Staldafsnit ST 92352 (Farestald B) skal etableres med delvist spaltegulv.
13. **Fasefodring** Der skal anvendes fasefodring i alle staldafsnit med søer og smågrise.
14. **Fytase** Der skal anvendes fytase i alle foderblandinger. Fytase skal doseres, således at fosforindholdet i foderet reduceres og så foderteknologien som helhed kan betragtes som en renere teknologi.
15. **Foderforbrug** Foderforbruget må i gennemsnit pr. årsso ikke overstige 1450 FE/årsso, dvs. 1.160.000 FE årligt.
16. **Fosforindhold** Fosforindholdet i foderet til søer må som gennemsnit ikke overstige 4,98 g fosfor/FE.
17. **Total råprotein** Foder til søer må som gennemsnit maksimalt indeholde 133,4 g total råprotein/FE.
18. **Ventilation** Alle ventilatorer skal vedligeholdes og efterses i henhold til producentens anvisninger.
19. **Rengøring** Emissioner fra staldene skal begrænses ved jævnlig rengøring af samtlige staldafsnit for foder- og gødningsrester.
20. **Drikkevandsinstallationer** Bedriftens drikkevandsinstallationer skal efterses dagligt. Konstateres der skader på installationerne skal de repareres omgående.

VURDERING

Formålet med de stillede vilkår i dette afsnit er at sikre en miljømæssig hensigtsmæssig drift af virksomhedens staldanlæg. Påvirkninger fra husdyrbruget søges mindsket, her med primært fokus på luftbårne emissioner (støv/lugt/ammoniak), som kan påvirke mennesker og natur.

Vilkårene om fytase og fasefodring har endvidere til formål at forebygge et unødigt forbrug af næringsstoffer og som følge heraf et unødigt kvælstof- og fosforoverskud på udbringningsarealer. Ved fasefodring anvendes flere foderblandinger, så foderets indhold af næringsstoffer passer til grisens aktuelle behov.

Uhensigtsmæssige driftsforhold kan medføre væsentlige gener for de omkringboende. Mangelfuldt vedligehold og rengøring af ventilationsanlæg kan medføre, at ventilationskapaciteten nedsættes. Dette kan forringe indeklimaet i staldene og resultere i forøgede emissioner af ammoniak og lugt. Ved mangelfuld rengøring af ventilatorer og staldafsnit kan ventilationsluften desuden indeholde væsentligt flere støvpartikler end ved jævnlig rengøring.

Der er derfor stillet vilkår om vedligehold og rengøring af ventilatorer og rengøring af staldafsnit. Ved jævnlig rengøring af staldafsnit forstås en drift, hvor gangarealer til stadighed er rengjorte for foder- og gødningsrester, og hvor de enkelte stier rengøres grundigt mellem

hvert hold dyr, eksempelvis ved højtryksrensning.

Med vilkår om jævnlig rengøring af ventilationsanlæg og staldafsnit, er det Skive Kommunes vurdering, at lugtgenerne fra Mellemtøften 12 ikke vil være uacceptable.

På baggrund af ansøgningsmaterialet og de stillede vilkår i godkendelsen, vurderer Skive Kommune, at den søgte drift kan ske uden væsentlige påvirkninger af de omkringboende.

3.2 Ammoniakreducerende tiltag

VILKÅR

21. **Overdækning af gyllebeholder** Ejendommens gyllebeholder skal være etableres med fast overdækning, som angivet i ansøgningen.
22. **Drift af overdækning** Åbningen af overdækningen må kun stå åben i forbindelse med omrøring og tømning af gyllebeholder.
23. **Skader på overdækningen** I tilfælde af skader på overdækningen skal disse udbedres inden en uge efter skadens opståen.

VURDERING

Formålet med dette afsnit er at sikre, at tilstanden i de udpegede § 3-arealer, herunder ammoniakfølsomme § 3-arealer, og Natura-2000 områder opretholdes og at mulighederne for at bevare eller genoprette udpegningsgrundlaget fremmes. Formålet opfyldes gennem vilkår om ammoniakreducerende tiltag på ejendommen. Desuden skal vilkår i dette afsnit sikre, at det generelle krav om reduktion af ammoniak overholdes.

Beregninger i ansøgningssystemet viser, at kravet til reduktion af ammoniakemission er overholdt med en margin på 383 kg N/år. Udvidelsen medfører en meremission på 1107,64 kg N/år, så den samlede ammoniakemission fra anlægget efter udvidelse er i 3827,24 kg N/år.

§ 3-arealer

§ 3-arealer er naturarealer, der beskyttet efter naturbeskyttelseslovens §3. Naturbeskyttelseslovens § 3 beskytter overdrev, heder, moser, enge, strandenge, strandsumpe, ferske enge, søer og vandløb mod ændringer i tilstanden.

Beskyttelsen gælder for alle de beskyttede naturtyper, hvis de har en minimums-størrelse på 2.500 m² i sammenhængende areal. Beskyttelsen gælder dog for søer med et areal helt ned til 100 m² og for vandløb, der er udpeget af de tidligere amtsråd og godkendt af miljøministeren. Arealer, der er mindre end 2.500 m², er også omfattet af beskyttelsen, hvis de indgår i en mosaik af naturtyper med et samlet areal på 2.500 m², eller hvis de ligger i forbindelse med en sø eller et vandløb.

Der ligger flere § 3 beskyttede søer inden for en radius af 500 meter fra ejendommen. Søerne vurderes ikke at være følsomme over for ammoniak. Nærmeste tørre § 3 område er en lille hede, der ligger 1500 meter nord for anlægget, samt en eng og en mose der begge ligger ca. 1500 meter vest for ejendommen. Depositionsberegninger viser, at der ikke sker nogen merbelastning på heden, mosen og engen, og det ansøgte projekt vurderes derfor ikke at påvirke tilstanden i de udpegede § 3 områder.

§ 7-arealer

§ 7-arealer er særligt følsomme naturområder som højmoser, lobeliesøer, heder, overdrev og ammoniakfølsomme søer indenfor natura 2000 områder, der er beskyttet af husdyrlovens § 7. Heder og overdrev udenfor Natura 2000 områderne er kun omfattet af § 7, hvis de er større end hhv. 10 og 2,5 ha. § 7 arealer afkaster bufferzone I og II på hhv. 300 m og 1000 m, indenfor hvilke der skal tages særligt hensyn til ammoniakemission.

Det nærmeste § 7 område er et overdrev, som ligger ca. 2,3 km sydvest for ejendommen.

Grundet den store afstand vurderes det, at udvidelsen ikke har en væsentlig effekt på § 7 arealet.

Det vurderes tilstrækkeligt, at staldanlægget opfylder kravet om 20 % reduktion af ammoniakfordampning.

Bilag IV

Skive Kommune har pt. ikke kendskab til bilag IV arter i de nærliggende naturområder.

Natura-2000

De nærmeste Natura 2000 områder er Sønder Lem Vig og Geddal Strandenge (Habitatområde nr. 32) og Kås Hoved (Habitatområde nr. 31), som ligger hhv. 3,3 km sydøst for og 2,7 km vest for Mellemtøften 12.

Udpegningsgrundlaget for Sønder Lem Vig er sø med flydelagsplanter eller store vandaks og kransålgler. Søen skal være levested for odder.

Det vurderes, at det ansøgte staldanlæg på Mellemtøften 12 med en årlig meremission på 1107,64 kg N/år ikke vil medføre en væsentlig effekt på Natura 2000 områderne.

3.3 Lugt

VILKÅR

Ingen.

VURDERING

Formålet med de stillede vilkår i dette afsnit er at forebygge lugtgener for naboer til ejendommen.

Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Mellemtøften 9, der ligger 173,4 meter syd for bedriftens lugtcentrum. Ved beregning af lugt tages der kun hensyn til boliger på ejendomme uden landbrugspligt.

Nærmeste byzone og nærmeste samlet bebyggelse er i dette tilfælde sammenfaldende. Der er tale om Lihme by, som ligger 571,34 meter nordvest for ejendommens lugtcentrum.

Områdetype	Beregningsmodel	Ukorrigeret geneafstand	Vægtet gennemsnitsafstand
Byzone	FMK	534,24 meter	571,34 meter
Samlet bebyggelse	Ny	369,60 meter	
Enkelt bolig uden landbrugspligt	FMK	168,94 meter	173,40 meter

Den beregnede lugtgeneafstand i ansøgningskemaet (som refereret ovenfor) viser, at den vejledende geneafstand til samlet bebyggelse og byzone er overholdt med god margin. Den vejledende geneafstand til enkelt beboelse er ligeledes overholdt, dog kun med godt 4 meter.

Lugt beregnes ud fra antallet af stipladser. For at overholde lugtkravet til enkeltbeboelse er der i forhold til den oprindelige ansøgning skåret i antallet af stipladser til smågrise. Det vurderes, at den ansøgte produktion uden problemer kan drives med det antal stipladser, der er til rådighed i ansøgt drift. Ansøger fastholdes i vilkår 8 på antallet af stipladser. Dette skal sikre, at geneafstanden er som beregnet, og at der dermed ikke ved normale driftsforhold opstår lugtgener hos nærmeste naboer.

Geneafstanden til enkelt beboelse er kun lige overholdt, men den sydlige placering af Mellemtøften 9 i forhold til husdyrbruget Mellemtøften 12, er med til at minimere risikoen for eventuelle lugtgener.

På baggrund af Mellemtøften 9's sydlige placering, samt at husdyrbrugets gyllebeholder er overdækket, vurderes det, at der ikke er behov for at stille skærpede vilkår til f.eks. omrøring af tank og gyllepumpning fra stald til lager.

Der henvises dog til vilkåret i afsnit 3.1 omhandlende rengøring af staldanlægget. God hygiejne skal være med til at reducere lugtemissionen fra bedriften.

På baggrund af, at den beregnede lugtgeneafstand i ansøgningskemaet viser, at det vejledende afstandskrav er overholdt, vurderes det, at udvidelsen ikke medfører uacceptable lugtgener hos naboer ved normale driftsforhold.

Hvis der mod forventning skulle opstå problemer med lugt fra ejendommen, kan tilsynsmyndigheden kræve, at husdyrbruget redegør for staldanlæggets lugtemission. Tilsynsmyndigheden kan efterfølgende påbyde husdyrbruget at iværksætte lugtreducerende tiltag.

Driften af staldanlægget forventes ved ansøgt produktion ikke at medføre støv- eller lugtgener for de omkringboende, hvis vilkårene overholdes.

3.4 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

VILKÅR

24. **Opsyn** Al pumpning af gylle til og fra ejendommens gyllebeholder og fortank skal ske under konstant overvågning, således at eventuelle gyllespild kan opdages og minimeres hurtigst muligt.
25. **Færdsel** Risiko for påkørsel af gyllebeholdere skal minimeres gennem åbne og ryddelige til- og frakørselsforhold med plads til manøvrering af større vogntog eller ved etablering af en passende fysisk barriere, eksempelvis betonstolper.
26. **Opbevaringskapacitet** Ejendommen skal til enhver tid have opbevaringskapacitet til 9 måneders produktion af husdyrgødning fra ejendommen.

VURDERING

Formålet med de stillede vilkår i dette afsnit er at forebygge spild og udslip af gylle.

Det vurderes, at overholdelse af vilkår for håndtering af gylle optimerer forebyggelsen af gylleudslip.

Skive Kommune vurderer, at der er åbne til- og frakørselsforhold til ejendommens gyllebeholdere.

Der er stillet vilkår om en opbevaringskapacitet på 9 måneder, da det vurderes, at mulighederne for at udnytte husdyrgødningens næringsstofindhold forbedres, hvis der er minimum 9 måneders opbevaringskapacitet.

Ansøger har fremsendt et lagerregnskab for husdyrgødning, som godtgør, at kravet om tilstrækkelig opbevaringskapacitet er overholdt med god margin. Opbevaringskapaciteten er beregnet til 12,8 måneder.

Det bemærkes, at ejendommen fortsat er forpligtet til at overholde de generelle love og regler for husdyrbrug, herunder kravene i den til enhver tid gældende husdyrgødningsbekendtgørelse, også hvis krav i husdyrgødningsbekendtgørelsen er skærpede i forhold til vilkårene i denne godkendelse.

Skive Kommune skal særligt henlede opmærksomheden på § 17 i bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage, m.v. (husdyrgødningsbekendtgørelsen). § 17 indeholder regler for den tekniske udformning af et husdyrbrugs gyllesystem.

I ejendommens beredskabsplan er der beskrevet, hvorledes gylleudslip skal håndteres.

3.5 Transport

VILKÅR

27. **Gylletransport** Ved transport af flydende husdyrgødning på offentlig vej skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted.

VURDERING

Vilkårene i dette afsnit har til formål at sikre omgivelser mod uacceptable gener fra transporter til og fra ejendommen.

Som følge af udvidelsen af husdyrbruget må der forventes en forøgelse af antallet af transporter til og fra Mellemtøften 12. Det samlede antal transporter øges fra ca. 488 transporter pr. år i nudrift til 660 transporter pr. år i ansøgt drift. Stigningen i antallet af transporter skyldes et øget foderforbrug og en øget gylleproduktion.

Ejendommens arealer ligger spredt over et forholdsvist stort område. Gylle til de fjerntliggende marker flyttes med lastbil, ca. 252 læs årligt. Gylle til nærliggende marker spredes med gylleudlægger.

I forbindelse med udvidelse af bygningsmassen flyttes den eksisterende ind- og udkørsel til Mellemtøften 12 ca. 75 meter mod vest. Denne placering af ind- og udkørsel er godkendt af Teknik- og Miljøudvalget den 9. september 2009. Det vurderes, at de trafikale forhold ikke forringes ved den ændrede placering af ind- og udkørsel.

Skive Kommune vurderer, at transporten til og fra Mellemtøften 12 ikke medfører miljøpåvirkninger, som ligger ud over, hvad der må forventes og accepteres i et område med intensiv landbrugsdrift.

3.6 Lysforhold

VILKÅR

- 28. Belysning** Eksisterende og fremtidige lyskilder på ejendommen må ikke være rettet mod omkringboende, såfremt lyskilden ikke er afskærmet af bygninger, beplantning eller lignende.

VURDERING

Vilkår i dette afsnit har til formål at forebygge, at udvidelsen på Mellemtøften 12 medfører, at husdyrbrugets belysningsforhold er til unødigt gene for omgivelserne.

Det vurderes, at udvidelsen ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omkringboende, såfremt lyskilder placeres som beskrevet i ovenstående vilkår.

Fjernvirkningen af lys fra husdyrbruget, vurderes ligeledes at være ikke væsentlig.

3.7 Spildevand og overfladevand

VILKÅR

- 29. Vaskeplads** Rengøring og vask af traktorer, markredskaber og lignende på ejendommen, skal enten foregå i marken eller på en vaskeplads, som følger anbefalingerne i Landbrugets Byggeblad nr. 103.11-03, Vaskeplads til landbrugsmaskiner, eller nyeste version heraf.

VURDERING

Formålet med dette afsnit er at forebygge og minimere risikoen for forurening af jord, overfladevand og grundvand via spildevand og overfladevand.

Der er stillet vilkår om, at vask af maskiner, som anvendes til håndtering og udbringning af husdyrgødning, skal ske i marken eller på en vaske- og påfyldningsplads. Dette vurderes nødvendigt, for at sikre en tilfredsstillende forebyggelse af forurening af jord og grundvand med vaskevand fra maskiner.

Ændringer i eksisterende aflednings- og afløbsforhold for overfladevand, inklusiv tagvand, skal forhånds anmeldes og godkendes af Skive Kommune.

Tagvand fra eksisterende samt nye bygninger ledes via dræn til vandløb. Dette vurderes ikke at være til skade for vandløbet.

Skive Kommune vurderer, at spildevandet på ejendommen behandles miljømæssigt forsvarligt, såfremt det håndteres i overensstemmelse med stillede vilkår samt oplysningerne i ansøgningen.

3.8 Støj

VILKÅR

- 30. Støjmission** Husdyrbrugets samlede støjbidrag til støjniveauet i omgivelserne må ikke overstige nedenstående grænseværdier. De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede A-vægtede lydtryksniveauer målt i dB(A).

Områdetype	Dagperiode	Aftenperiode	Natperiode	Maksimalværdi i natperioden
	Mandag-fredag kl. 07.00-18.00 Lørdag kl. 07.00-14.00	Mandag-fredag kl. 18.00-22.00 Lørdag kl. 14.00-22.00 Søn- & helligdage kl. 07.00-22.00	Alle dage kl. 22.00-07.00	Alle dage kl. 22.00-07.00
Nabobeboelse* (ikke landbrug)	55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)
Byzone	45 dB(A)	40 dB(A)	35 dB(A)	50 dB(A)
Områder for blandet bolig- og erhvervs- bebyggelse	55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

*) Nabobeboelse defineres som opholdsarealer ved nærmeste nabo. Ved tvivlsspørgsmål er det tilsynsmyndigheden, der definerer, hvor støjgrænsen gælder.

- Grænseværdierne skal overholdes i de mest støjbelastende 8 timer i dagperioden, den mest støjbelastende time i aftenperioden og den mest støjbelastende ½ time i natperioden. Lørdag formiddag (kl. 7.00-14.00) anvendes dog et referencetidsrum på 7 timer og lørdag eftermiddag (kl. 14.00-18.00) et referencetidsrum på 4 timer.
- Markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er ikke omfattet af ovennævnte støjgrænser.

- 31. Sæsonarbejde** I forbindelse med høst og korntørring kan grænseværdien om aftenen og om natten forhøjes med 5 dB(A), dog i højst 6 uger.

VURDERING

Vilkårene i dette afsnit har til formål at sikre Mellemtøften 12's omgivelser mod uacceptable støjgener.

Nærmeste nabo ligger cirka 140 meter fra husdyrbrugets nærmeste staldhjørne.

Støj fra aktiviteter på ejendommen, såsom ventilation, korntørring og intern transport vurderes ikke at medføre væsentlige støjgener hos omkringboende.

Ud fra staldanlæggets beliggenhed i forhold til nabobeboelser og det forventede niveau af støjende aktiviteter på ejendommen er det vurderet, at der ikke er grundlag for at stille

særlige vilkår om støjreducerende tiltag og der forventes ikke gener i relation til støj fra ejendommen.

I tilfælde af berettiget klage over støj kan husdyrbruget påbydes at udføre egenkontrol af husdyrbrugets støjniveau. Kontrollen skal udføres efter retningslinjerne i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5, 1993: Beregning af ekstern støj fra virksomheder, eller nyeste opdaterede version af denne. Krav om egenkontrol af støjniveau kan kun fremsættes en gang årligt, med mindre den seneste kontrol viser, at der sker en uacceptabel støjpåvirkning af omgivelserne.

3.9 Skadedyrsbekæmpelse

VILKÅR

32. **Management** Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning m.v.
33. **Døde dyr** I tidsrummet indtil afhentning skal døde dyr opbevares, så de ikke giver anledning til tilhold af skadedyr.
34. **Fluer** Fluebekæmpelse skal ske i overensstemmelse med retningslinierne fra Institut for Plantebeskyttelse og Skadedyr.
35. **Foder** Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).

VURDERING

Formålet med de stillede vilkår i dette afsnit er at sikre, at ejendommens tilhold af skadedyr er minimalt.

Det vurderes, at skadedyr kan forårsage unødigt stor risiko for forurenende driftsuheld og driftsforstyrrelser på grund af beskadiget materiel, for eksempel kortslutning i strømforsyninger, som kan medføre utilsigtede opstarter og afbrydelser af pumper, ventilatorer, foderanlæg og andet.

Regler for opbevaringen af døde dyr fremgår af særskilt bekendtgørelse herfor. Der stilles udelukkende vilkår om, at opbevaringen skal foregå på en sådan måde, at de ikke giver anledning til tilhold af skadedyr.

Der skal ske bekæmpelse af fluer efter retningslinjer fra Institut for Plantebeskyttelse og Skadedyr for at holde fluebestanden nede på et acceptabelt niveau. På ejendommen benyttes der bl.a. rovfluer i fluebekæmpelsen.

Hvis der opstår problemer med fluer, kan Skive Kommune kræve, at der føres journal over hvornår, der er foretaget bekæmpelse, og der kan forlanges fremvisning af kvitteringer for køb af skadedyrsbekæmpelsesmidler.

Der er stillet vilkår til generel management, fluebekæmpelse, opbevaring af døde dyr og foderopbevaring for at minimere tilhold af skadedyr.

Det vurderes, at de stillede vilkår mindsker risikoen for fluegener for de omkringboende, samt for at der sker driftsuheld og driftsforstyrrelser som følge af skadedyr.

3.10 Håndtering af olie, affald og andre kemikalier

VILKÅR

36. **Opbevaring af døde dyr** I tidsrummet indtil afhentning skal døde dyr opbevares, så de ikke giver risiko for forurening af jord eller grundvand.
37. **Placering af olietanke** Olietanke til diesel- eller fyringsolie skal til enhver tid stå overdækket og uden mulighed for afløb til dræn, kloak, overfladevand eller grundvand.
38. **Påfyldning af olie** Påfyldning af dieselolie på maskiner skal foregå på en plads med fast og tæt bund således at spild kan observeres og opsamles med kattegrus eller andet olieabsorberende materiale. Påfyldning af dieselolie skal ske under konstant overvågning.
39. **Opsamling af oliespild** Et olieabsorberende materiale, eksempelvis kattegrus, skal til enhver tid være let tilgængeligt i umiddelbar nærhed af alle ejendommens oliebeholdere og olieoplag, således at spild omgående og effektivt kan opsamles.
40. **Opbevaring af farlige produkter og farligt affald** Farlige produkter (smøreolie, pesticider, insektgifte, m.v.) og farligt affald (råvare-, olie- og kemikalieaffald) skal opbevares i beholdere beregnet til formålet og være tydeligt mærkede med angivelse af indhold. Oplagspladsen skal være under tag og uden afløb. Den skal være indrettet således, at lækage eller spild kan opsamles og således, at der ikke er risiko for, at spild kan forurene jord og grundvand. Opsamlingskapaciteten skal svare til volumen på den største beholder. Til opsamling af spild kan f.eks. bruges en spildbakke. Der må ikke være risiko for opsamling af slagregn eller sne.
41. **Spild af farlige produkter og farligt affald** Spild af farlige produkter (smøreolie, sprøjtemidler og andre kemikalier, m.v.) og farligt affald (råvare-, olie- og kemikalieaffald) skal omgående opsamles, f.eks. ved at det opsuges med et egnet absorberende materiale (kattegrus, savsmuld, eller lignende). Det opsamlede spild betragtes som farligt affald og skal håndteres derefter.
42. **Bortskaffelse af affald** Husdyrbruget skal løbende registrere bortskaffelse af farligt affald. Registreringen skal indeholde kvitteringer med stempel fra modtageanlæg. Samtidig noteres type og mængde af affald. Kopi af kvittering er vedlagt i bilag.

VURDERING

Formålet med de stillede vilkår i dette afsnit er at sikre en forsvarlig og korrekt håndtering af affald og farlige råvarer på husdyrbruget for her i gennem at forebygge og minimere risikoen for forurening af jord og grundvand.

Regler for opbevaringen af døde dyr fremgår af særskilt bekendtgørelse herfor. Der stilles udelukkende vilkår om, at opbevaringen skal foregå på en sådan måde, at det ikke giver anledning til forurening af jord, overfladevand og grundvand.

For opbevaring af diesel- og fyringsolie henviser Skive Kommune til den gældende olietankbekendtgørelse. Kravene i den til enhver tid gældende olietankbekendtgørelse skal altid overholdes, også hvis kravene i olietankbekendtgørelsen er skærpede i forhold til denne godkendelses vilkår. I bekendtgørelsen står bl.a. at:

- etablering, udskiftning eller sløjfning af olietanke skal anmeldes til Skive Kommune.
- husdyrbruget skal straks kontakte Skive Kommune, hvis det bliver konstateret eller der opstår mistanke om, at en olietank er utæt.
- opbevaring af diesel- eller fyringsolie i overjordiske tanke til enhver tid skal ske i typegodkendte olietanke.

Enhver bortskaffelse af affald skal ske efter de til enhver tid gældende affaldsregulativer udarbejdet af Skive Kommune. Af affaldsregulativerne fremgår det desuden, at der ikke må foretages afbrænding af affald på ejendommen.

For at sikre, at husdyrbrugets farlige affald bortskaffes på korrekt og forsvarlig vis, skal der udfyldes kvitteringer for aflevering af farligt affald. Kvittering til udfyldelse og liste over EAK-

Mellemtoften 12, 7860 Spøttrup

koder er vedlagt i godkendelsens bilag. Kvitteringerne for aflevering af affaldet med modtageanlæggets stempel skal opbevares på husdyrbruget i minimum 5 år.

Det vurderes, at risikoen for forurening af jord og grundvand på ejendommen er minimeret, såfremt ovenstående vilkår overholdes.

3.11 Driftskontrol

VILKÅR

43. Egenkontrol Husdyrbruget skal løbende registrere følgende:

- Registrering af årligt vandforbrug.
- Registrering af årligt energiforbrug.
- Registrering af datoer for vedligehold og kontrol med ventilationsanlæg.
- Afhentning af døde dyr til destruktionsanstalt.
- Kvitteringer for aflevering af affald med modtageanlæggets stempel.
- Uheld, der medfører forurening af f.eks. jord eller vandløb.
- Årligt forbrug af fytase, eksempelvis via indlægssedler og Effektivitetskontrol.

44. Logbog Der skal føres en logbog eller produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:

- Antal årssøer
- Grise pr. årssø
- Fravænningsalder og -vægt
- Det gennemsnitlige indhold af fosfor pr. FEso i foderblandingerne
- det gennemsnitlige indhold af råprotein pr. FEso i de anvendte foderblandinger i henholdsvis drægtigheds- og diegivningsperioden.

45. Blandeforskrift Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst hver tredje måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.

46. Indlægssedler Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

47. Dokumentation Registreringerne skal opbevares på husdyrbruget i minimum fem år og skal fremvises til tilsynsmyndigheden, såfremt der anmodes herom.

VURDERING

Formålet med de stillede vilkår i dette afsnit er dels at kontrollere, at de angivne oplysninger i ansøgningen om godkendelse overholdes, og dels at give ansøger overblik over væsentlige miljøforhold på husdyrbruget. Registrering af foder-, vand og energiforbrug kan eksempelvis ske ved foderindlægssedler, aflæsning af vandur og elmålere, via årsregnskab eller lignende.

Gennem registrering af miljøuheld og opfølgende årsagsanalyser kan miljømæssigt u hensigtsmæssige driftsprocedurer udpeges og revideres med en miljømæssig mere forsvarlig drift til følge.

3.12 Renere teknologi og BAT

VILKÅR

Ingen vilkår

VURDERING

Kommunalbestyrelsen skal ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter § 12 blandt andet varetage hensynet til anvendelse af den bedst tilgængelige staldteknologi i både eksisterende og nye stalde.

Ansøgers redegørelse for anvendelsen af bedste tilgængelige teknik indenfor områderne management, foder, staldindretning, forbrug af vand og energi, opbevaring og behandling af husdyrgødning samt udbringning af husdyrgødning fremgår af bilag til godkendelsen.

Skive Kommune har vurderet, at ansøgningen lever op til kravene for anvendelse af bedste tilgængelige teknik.

BAT stammer fra EU's IPPC-direktiv og handler i høj grad om at forebygge at forurening opstår og herigennem undgå unødigt forurening.

Princippet om BAT supplerer det miljøbeskyttelsesniveau, der følger af det generelle beskyttelsesniveau og det lokale miljøes tålegrænser.

Med andre ord betyder det, at det ansøgte projekt uanset at de generelle miljøkrav i Husdyrloven er overholdt også skal indeholde den tilgængelige teknik, der giver den mindste miljøpåvirkning.

Fastlagt BAT-niveau

BAT-niveauet for ammoniak er fastlagt til 4116,47 kg N/år ud fra Miljøstyrelsens vejledende BAT-standardvilkår.

I den ansøgning, der ligger til grund for denne godkendelse er den samlede ammoniakemission fra anlægget beregnet til 4110,52 kg N/år.

BAT-niveauet for fosfor er fastlagt til 7802,28 kg P/år for den samlede produktion på anlægget ud fra Miljøstyrelsens vejledende BAT-standardvilkår.

I den ansøgning, der ligger til grund for denne godkendelse er den samlede fosformængde fra anlægget beregnet til 7797,94 kg P/år.

Skive Kommune vurderer derfor, at BAT-niveauet er overholdt.

Konklusion

Ejendommen vurderes, ud fra BAT-redegørelsen (se bilag), at leve op til BAT-niveauet for staldsystemer, management, vandforbrug, energiforbrug, opbevaring af husdyrgødning og udbringning af husdyrgødning.

Tilsynsmyndigheden vil løbende følge op på husdyrbrugets anvendelse af renere teknologi og BAT i forbindelse med tilsyn, jævnfør vilkår om egenkontrol og redegørelse for anvendelse af renere teknologi og bedst tilgængelige teknologi i dette afsnit.

AREALGODKENDELSE

4.1 Udbringningsarealer generelt

VILKÅR

- 48. Nabohensyn** Mærkedage (konfirmationer, sølvbryllupper o.a.), som bliver meddelt ejer senest 2 uger forinden, skal respekteres.
- 49. Afsætning af gylle** Der skal afsættes 33178,16 kg N pr. år og 4970,00 kg P pr. år, til Baunsgaard Biogasanlæg.
- 50. Modtaget gødning** Der må udbringes 17400,00 kg N pr. år og 4970,00 kg P pr. år fra afgasset biomasse.

VURDERING

Formålet med vilkårene i dette afsnit er at forebygge unødige gener fra udbringning af gylle, samt at forebygge forurening som følge af uhensigtsmæssig udbringning af gylle.

Til Mellemtøften 12 hører der flere bynære arealer, samt arealer der ligger nær eller i sommerhusområde. Der er tale om mark 26-0 og 26-1, der ligger umiddelbart uden for Balling by og mark ÅI-22-1 og ÅI-22-2, der ligger indenfor 200 meter af Lihme by. Mark 10-0 og 10-1 ligger nær byzonen ved Gyldendal. Mark 11-0, 11-1 og 11-2 ligger inden for 200 meter af sommerhusområdet ved Vendal. Mark 9-0, 8-0 og 8-1 ligger ligeledes inden for 200 meter af sommerhusområdet ved Hærup Strand. Dele af mark 8-0 og hele mark 8-1 ligger inde i det godkendte sommerhusområde.

Der henvises i denne anledning til husdyrgødningsbekendtgørelsens kapitel 9, § 24. Heraf fremgår det bl.a., at husdyrgødning ikke må udbringes på lørdage, samt søn- og helligdage på arealer, der ligger nærmere end 200 meter fra byzone, sommerhusområder samt områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål.

Af husdyrgødningsbekendtgørelsens kapitel 9, § 26, fremgår det, at flydende husdyrgødning og fast gødning, der udbringes på ubevoksede arealer, skal nedbringes hurtigst muligt og inden 6 timer. Kan dette, grundet uforudseelige omstændigheder, ikke lade sig gøre, skal nedbringningen finde sted, så snart det er muligt. Ydermere må husdyrgødning, ensilagesaft og spildevand ikke udbringes på en måde og på sådanne arealer, at der er fare for, at gødningen, ensilagesaften eller spildevandet strømmer til søer eller vandløb, herunder dræn, ved tøbrud eller regnskyl.

Det vurderes, at husdyrgødningsbekendtgørelsens regler her i tilstrækkelig grad sikrer, at der tages de nødvendige hensyn til berørte omkringboende og natur og miljø. Der er dog sat vilkår om at tage særligt hensyn til anmeldte mærkedage med det formål at anspore til godt naboskab.

Det bemærkes, at der i afsnit 4.2 er stillet vilkår om nedfældning af al gyllen på mark 11-2.

Det bemærkes ydermere, at mark 11-0, 11-1, 11-2, 10-0, 10-1, 9-0, 8-0, 8-1, 20-1, 20-2, 20-3, 21-0 og 21-1 ligger i bufferzonen til et naturområde, der er omfattet af husdyrlovens § 7. Dvs. her gælder, jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen § 24 stk. 3, at udbringning af flydende husdyrgødning på sort jord og græsmarker skal ske ved nedfældning.

Generelt skal det bemærkes, at nye udbringningsarealer til Mellemtøften 12 skal forhånds anmeldes til Skive Kommune inden ibrugtagning jf. de til enhver tid gældende regler herfor.

Ejede og forpagtede arealer

Der modtages afgasset gylle svarende til 174 DE/år (17400 kg N og 4970 kg P) fra Baunsgård Biogasanlæg. Disse 174 DE udbringes på ejede og forpagtede arealer, og arealerne drives med et harmonital på 1,27 DE/ha.

Aftale med biogasanlæg

Der afsættes 33178,16 kg N og 7797,94 kg P svarende til 318,47 DE/år til Baunsgård Biogasanlæg, der er beliggende på samme adresse som husdyrbruget, men som drives i særskilt CVR-nr. (CVR-nr.: 31857597).

4.2 Naturbeskyttelse

VILKÅR

51. Nedfældning af gylle på mark 11-2 Al udbringning af gylle på mark 11-2 skal ske ved nedfældning.

VURDERING

Formålet med dette afsnit er at sikre, at tilstanden i de udpegede § 3-arealer, § 7- arealer, og Natura-2000 områder opretholdes, og at mulighederne for at bevare/genoprette udpegningsgrundlaget fremmes.

§ 3- og § 7-arealer

Der sker ingen udbringning af gylle i § 3- eller § 7-beskyttet natur. Dele af mark 20-3 og mark 11-2 skrånere 6 - 12 % ned mod et overdrev, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og husdyrlovens § 7. De to pågældende marker er besigtiget i oktober 2009 og mark 20-3 er fundet egnet til udbringning af husdyrgødning uden skærpede vilkår. For at hindre, at der sker en næringsrig overfladeafstrømning fra mark 11-2 til det nedenfor liggende overdrev, er der stillet vilkår om, at al udbringning af gylle på mark 11-2 skal ske ved nedfældning.

Der vurderes ikke at være risiko for overfladeafstrømning til andre naturområder.

Natura-2000

Mark 20-1, 20-2, 20-3, 21-0 og 21-1 ligger indenfor en radius af 1000 meter af habitatområde nr. 31, Kås Hoved. De samme marker ligger ligeledes i bufferzone til § 7 natur. Det vurderes, at de generelle regler, jf. afsnit 4.1, yder en tilstrækkelig beskyttelse af natura 2000 området.

Skive Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at projektet ikke vil påvirke § 3-arealer, § 7-arealer og Natura-2000 områder væsentligt.

Habitatdirektivets bilag IV arter

Arter beskyttet ifølge habitatdirektivets bilag IV må ikke fanges, slås ihjel eller forstyrres med vilje, og deres levesteder må ikke beskadiges eller ødelægges.

Der er en bestand af odder i området omkring Spøttrup Sø. Det vurderes, at det ansøgte projekt ikke har en væsentlig indflydelse på odderens bevaringsstatus i området. Skive kommune har ikke kendskab til andre bilag IV arter i området. Det vurderes, at potentielle levesteder eller sporadiske opholdssteder for bilag IV arter ikke påvirkes væsentligt af det ansøgte projekt.

Forholdet til museumsloven

Der ligger et par beskyttede diger langs mark 4-0 og 4-1, jf. bilag.

Der gøres opmærksom på, at sten- og jorddiger, der er omfattet af bestemmelserne i Museumsloven § 29a ikke må beskadiges eller sløjfes uden dispensation fra Skive Kommune.

4.3 Udvasning af nitrat og fosfor

4.3.1 Udvasning af nitrat og fosfor til overfladevand

VILKÅR

- 52. Maksimal tilførsel af kvælstof** Ejede og forpagtede arealer må årligt maksimalt tilføres 17400,00 kg N via afgasset biomasse.
- 53. Efterafgrøder** Udover Plantedirektoratets generelle krav til efterafgrøder, skal 0,45 % af det samlede areal etableres med efterafgrøder. Der gælder de samme regler for ekstra efterafgrøder som for de pligtige efterafgrøder. Der skal ved tilsyn foreligge dokumentation herfor for de seneste 5 år f.eks. via gødningsregnskaberne. De ekstra efterafgrøder skal være etableret i det planår, hvor udvidelsen påbegyndes.
- 54. Maksimal tilførsel af Fosfor** Ejede og forpagtede udbringningsarealer årligt maksimalt tilføres 4970,00 kg P via afgasset biomasse.
- 55. Dyretryk** Der må maksimalt udbringes husdyrgødning svarende til 1,27 DE/ha i gennemsnit på ejede og forpagtede arealer.

VURDERING

Nitrat

Beskyttelsen af vandområder mod nitratbelastning i forhold til overfladevand fokuserer på de oplande, der afvander til de mest sårbare Natura 2000 områder. For landbrugsarealer, der afvander til sådanne vandområder, stilles krav om et lavere husdyrtryk pr. hektar end de generelle harmoniregler giver mulighed for.

Af ansøgningen fremgår det, at der udbringes i alt ca. 17400 kg N på ejede og forpagtede arealer.

Det fremgår af ansøgningen, at den maksimalt tilladte årlige udvasning af N til overfladevand er 63,5 kg N/ha, mens den reelle udvasning i ansøgt drift er på 63,3 kg N/ha.

Da den reelle udvasning er mindre end den maksimalt tilladte årlige udvasning, overholder ansøgningen det beskyttelsesniveau for nitrat, der er lagt op til i husdyrloven. Som virkemiddel er anvendt 0,45 % ekstra efterafgrøder og et dyretryk på 1,27 DE/ha.

Fosfor

Beskyttelsesniveauet i forhold til fosfor omfatter kun arealer i oplande til Natura 2000-områder, der er overbelastet med fosfor. Kravet til fosforoverskuddet vil afhænge af jordtype, dræningsforhold og fosfortal. Hvis der efter gennemførelsen af den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring kan dokumenteres fosforbalance for husdyrbruget, stilles der ikke krav med hensyn til fosfor uanset bedriftens fosfortal.

Beskyttelsesniveauet i forhold til fosfor er overholdt.

Der er stillet vilkår om, at arealerne maksimalt må tilføres 4970 kg P/år.

Konkret vurdering af udledningen af fosfor og nitrat til overfladevande

Inden et projekt kan godkendes skal der ifølge habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1, foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

Ved vurderingen af om et projekt kan påvirke et Natura 2000 væsentligt skal der ses på den eventuelle skade projektet kan have på området og dens bevaringsmålsætning, jf. habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 2. Hvis skaden vurderes at kunne skade området, kan der ikke meddeles tilladelse til det ansøgte.

Mellemtoften 12, 7860 Spøttrup

Hvis vurderingen derimod viser, at projektet ikke kan skade området, kan der meddeles godkendelse til det ansøgte.

Husdyrbrugets påvirkninger på overfladevand vurderes indenfor de kystvandsoplande, som Limfjorden er opdelt i, jf. udkast til vandplanerne.

Vurderingen foretages i henhold til Miljøstyrelsens vejledning¹ om vurdering af nitrat og fosfor til overfladevande.

Miljøstyrelsens vejledning fastlægger afskæringskriterier for skadesvirkning af nitratudvaskning til overfladevand.

Et husdyrbrug vurderes ikke at medføre skadesvirkning på overfladevande, herunder Natura 2000-områder samt yngle- eller rasteområder for beskyttede arter som følge af nitratudvaskning, såfremt afskæringskriterierne er overholdt.

Princippet for vurdering af nitrats skadevirkning, overføres i Miljøstyrelsens vejledning, til også at gælde ved vurdering af påvirkningen af fosfor til overfladevande.

Husdyrbruget og alle dets arealer ligger i kystvandsoplandet til Kaas Bredning, Venø Bugt og Sallingsund. Ca. 40,7 ha afvander via Spøttrup Bæk og Spøttrup Sø, ca. 13,8 ha afvander via Trævel Å og Sønderlem Vig og ca. 14,6 ha afvander via Kås Sø.

Kystvandsoplandet Kaas Bredning, Venø Bugt og Sallingsund indeholder habitatområde nr. 55 - Venø og Venø Sund og fuglebeskyttelsesområde 40 - Venø, Venø Sund samt dele af habitatområde nr. 28 - Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø og fuglebeskyttelsesområde nr. 27 - Glomstrup Vig, Agerø, Munkholm og Katholm Odde, Lindholm og Rotholme, habitatområde 32 - Sønder Lem Vig og Geddal Strandenge og habitatområde nr. 31 - Kås Hoved.

Ved en samlet vurdering af udviklingen i antallet af dyreenheder og andre kilder til nitrat- og fosforbelastning i oplandene samt beregning af kvælstof- og fosforbelastningen fra husdyrbrugets udbringningsarealer kan det jf. Miljøstyrelsens vejledning afvises, at det ansøgte projekt i sig selv eller i kumulation med andre planer og projekter vil påvirke eller skade de habitat- og fuglebeskyttelses-områder, som ligger indenfor kystvandsoplandet væsentligt.

Da det på baggrund af vurderinger og beregninger kan afvises, at projektet i sig selv eller i kumulation med andre planer og projekter, vil medføre nogen skadevirkning på nærmeste natura 2000 områder, kan det, grundet fortynding af de udledte næringsstoffer ligeledes afvises, at natura 2000 områder, som ligger længere væk, vil lide nogen skade som følge af det ansøgte projekt.

Risikoarealer

Udspredningsarealer, der skråner kraftigt ned mod søer og vandløb, udgør særlig risiko for fosforudledning til vandmiljøet via erosion og overfladeafstrømning.

Skive kommune har vurderet at alle arealerne har en begrænset risiko for erosion og overfladeafstrømning, hvorfor der ikke stilles vilkår.

---

¹ [http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Nitrat%20\(overfladevand\).ashx](http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Nitrat%20(overfladevand).ashx) og <http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Fosfor.ashx>

4.3.2 Beskyttelsesniveau i forhold til grundvand

VILKÅR

Ingen.

VURDERING

Formålet med dette afsnit er at forebygge en unødigt stor udvaskning af nitrat til grundvandet.

13 ha af de ejede og forpagtede arealer til Mellemtøften 12 ligger på godkendelsestidspunktet indenfor det nitratfølsomme indvindingsopland til Regionalvandværket ved Lem.

Der foreligger en indsatsplan for at sikre forsyningen af drikkevand ved Rødding-Lem og Lihme. Indsatsplanen kan findes på www.skive.dk.

Retningslinjen, ifølge indsatsplanen, for indvindingsoplandet til Regionalvandværket ved Lem er, at udvaskningen af nitrat til grundvandet ikke må øges.

Ifølge husdyrgodkendelsesloven, kan der på udbringningsarealer beliggende indenfor et nitratfølsomt indvindingsområde, ikke tillades en merbelastning, såfremt udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat pr. liter i efter-situationen.

Ansøgningssystemets beregning af N-udvaskning for arealer i nitratfølsomme indvindingsområder viser, at udvaskningen af nitrat til grundvandet er 55 mg nitrat pr. liter for markerne 4-0, 4-1, 4-2 og 4-3, der ligger i det nitratfølsomme indvindingsopland.

Beregningen af merbelastningen viser, at udvaskningen af nitrat til grundvandet ikke øges ved den ansøgte drift. Nitratudvaskningen falder med 3 mg nitrat pr. liter i forhold til nudriften.

Dermed er det beskyttelsesniveau, der er fastlagt jf. husdyrgodkendelsesloven og indsatsplanen, i forhold til udvaskning af nitrat til grundvandet overholdt.

10,55 ha ligger i indvindingsoplandet til Lihme Vandværk. Oplandet er ikke registreret som nitratfølsomt, hverken i indsatsplanen eller på miljøportalen. Seneste råvandsanalyser fra Lihme Vandværks borerer viser dog et andet billede (jf. Udtalelse vedr. opland til Lihme Vandværk, bilag 10).

Skive Kommune har, på baggrund af resultatet af den seneste vurdering af områdets sårbarhed bedt om, at mark ål-22-1 og ål-22-2 angives som nitratfølsomme, således at der i ansøgningssystemet foretages en beregning af nitratudvaskningen til grundvandet.

Beregningen af nitratudvaskningen viser, at der i ansøgt drift på de to marker udvaskes 55 mg nitrat/L, og at der ikke sker nogen merudvaskning i forhold til nudriften. Husdyrlovens beskyttelsesniveau mht. udvaskning af nitrat til grundvandet er dermed overholdt.

Af udtalelsen (bilag 10) fremgår det, at en udvaskning fra rodzonen på over 50 mg/L må forventes at nå grundvandsmagasinet og dermed give anledning til overskridelse af drikkevandskvalitetskravet på maks. 50 mg nitrat/L.

Yderligere to marker, mark 3-0 og 1-0 ligger i indvindingsoplandet til V. Hærup Vandværk. Der er, jf. udtalelse vedlagt som bilag 9, ikke her grundlag for at forlange udvaskningsberegninger og stille evt. skærpede krav til anvendelsen af disse udbringningsarealer.

Det er vurderet, at der ikke på det eksisterende lovgrundlag er hjemmel til at stille vilkår om reduktion af kvælstofudvaskningen til grundvandet.

Det vurderes på baggrund af ansøgningssystemets beregninger, at udvidelsen ikke vil medføre en større næringsstofftilførsel til grundvandet, og at den ansøgte husdyrproduktion kan drives på stedet uden at komme i strid med indsatsplanen for området.

4 KONKLUSION

Den ansøgte udvidelse vurderes ikke at forringe de landskabelige, naturmæssige eller kulturhistoriske værdier, der ligger til grund for området status.

Husdyrbruget afsætter al husdyrgødning fra produktionen til biogasanlægget på samme ejendom. Husdyrbruget får så afgasset gylle tilbage svarende til 174 DE, som udsprede på bedriftens i alt 136,54 ha ejede- og forpagtede arealer.

Den ansøgte husdyrproduktion på Mellemtøften 12 vurderes samlet set ikke at give anledning til væsentlige påvirkninger eller gener for lokale naturområder og omkringboende, hvis vilkårene i denne godkendelse efterkommes. Godkendelsen indeholder en stillingtagen til anvendelse af renere teknologi og BAT.

Udkast til miljøgodkendelsen er gennemgået af ansøger Bertel Trærup og miljøkonsulent Pernille Bek, og eventuelle bemærkninger er afklaret.

5 GODKENDELSENS GYLDIGHED, KLAGEVEJLEDNING OG UNDERRETNING

5.1 Godkendelsens gyldighed

Husdyrbruget må i henhold til Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 12 ikke udvides eller ændres bygnings- eller driftsmæssigt, herunder med hensyn til affaldsfrembringelsen, på en måde, der indebærer forøget forurening i forhold til det hermed tilladte, før udvidelsen eller ændringerne er godkendt af Skive Kommune.

Hvis husdyrbruget ønskes ændret eller udvidet, skal Skive Kommune i henhold til lovens § 12 stk. 2 have meddelelse herom, inden ændringen eller udvidelsen foretages.

Med hensyn til retsbeskyttelse af godkendelsen henvises til Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, § 40.

Tilsynsmyndigheden skal tage godkendelsen op til revurdering og om nødvendigt meddele påbud eller forbud efter § 40, stk. 2, hvis:

- der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning,
- forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse,
- forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse,
- væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik skaber mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, uden at det medfører uforholdsmæssigt store omkostninger for virksomheden,
- det af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker,
- der er fremkommet nye oplysninger om sikkerhedsmæssige forhold på virksomheder, der er omfattet af regler fastsat i medfør af Miljøbeskyttelseslovens § 7 om risikobetonede processer m.v.

Den første regelmæssige revurdering af godkendelsen skal foretages, når der er forløbet 8 år, efter at husdyrbruget er godkendt første gang. Tilsynsmyndigheden skal herefter tage godkendelsen op til revurdering mindst hver 10. år og om nødvendigt ændre vilkårene ved påbud efter § 42 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

I tilfælde af at afgørelsen om godkendelse påklages, beregnes tidspunktet fra den dato, hvor den endelige afgørelse er meddelt.

Vilkårene kan dog i henhold til § 53, stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, til enhver tid ændres for at forbedre virksomhedens kontrol med egen forurening eller for at opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn.

Opmærksomheden henledes på, at denne godkendelse efter Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug og Miljøbeskyttelsesloven ikke fritager virksomheden for de nødvendige tilladelser og anmeldelser i henhold til anden lovgivning.

Skive Kommune skal som tilsynsmyndighed påse, at denne godkendelse og den øvrige miljølovgivning overholdes. Der skal i henhold til § 71 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug altid være adgang for de personer, der af Skive Kommune er bemyndiget til at føre tilsyn.

5.2 Klagevejledning og søgsmål

Denne miljøgodkendelse vil blive annonceret på Skive.dk den 4. juni 2012.

Mellemtoften 12, 7860 Spøttrup

Godkendelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV af ansøgeren, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald.

Klagen skal være skriftlig, og stilet til Natur- og Miljøklagenævnet, men indsendes til Skive Kommune, Natur og Miljø, Kirke Allé 1, Ramsing, 7860 Spøttrup eller på mail til tek@skivekommune.dk.

Klagefristen er 4 uger fra offentliggørelsen, hvilket betyder, at en eventuel klage skal være Skive Kommune i hænde senest den 2. juli 2012.

Gebyr for klage

Klagegebyret er fastsat til 500 kr. for privatpersoner og 3.000 kr. for alle andre klagere, herunder virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder. Når klagen er modtaget i Natur- og Miljøklagenævnet, fremsender Natur- og Miljøklagenævnet en opkrævning på gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet fastsætter altid en frist på 14 dage til betaling af gebyret. Er gebyret ikke modtaget i Natur- og Miljøklagenævnet inden fristens udløb, afvises klagen.

Ansøgeren vil ved klagefristens udløb få besked, hvis Skive Kommune modtager en klage. Husdyrbruget vil kunne udnytte miljøgodkendelsen i den tid Natur- og Miljøklagenævnet behandler en eventuel klage, med mindre nævnet bestemmer andet. Udnyttelse af godkendelsen kan dog kun ske under opfyldelse af vilkårene, som er fastsat i denne godkendelse og på eget ansvar.

Søgsmål kan anlægges ved domstolene inden 6 måneder fra offentliggørelsen.

5.3 Underretning om godkendelsen

Udkast til godkendelse er sendt i 6 ugers høring ved:

- Adelgade 19B, 7860 Spøttrup
- Adelgade 23A, 7860 Spøttrup
- Adelgade 25, 7860 Spøttrup
- Amtsvejen 8, 7860 Spøttrup
- Amtsvejen 12, 7860 Spøttrup
- Amtsvejen 14, 7860 Spøttrup
- Amtsvejen 23, 7860 Spøttrup
- Grønningen 14, 7860 Spøttrup
- Grønningen 18, 7860 Spøttrup
- Grønningen 20, 7860 Spøttrup
- Grønningen 22, 7860 Spøttrup
- Irisvej 1, 7860 Spøttrup
- Irisvej 2A, 7860 Spøttrup
- Irisvej 2b, 7860 Spøttrup
- Irisvej 3, 7860 Spøttrup
- Irisvej 4A, 7860 Spøttrup
- Irisvej 4B, 7860 Spøttrup
- Irisvej 6, 7860 Spøttrup
- Irisvej 5, 7860 Spøttrup
- Irisvej 7, 7860 Spøttrup
- Irisvej 8, 7860 Spøttrup

Mellemtoften 12, 7860 Spøttrup

- Irisvej 9, 7860 Spøttrup
- Irisvej 10, 7860 Spøttrup
- Irisvej 11, 7860 Spøttrup
- Irisvej 12, 7860 Spøttrup
- Irisvej 13, 7860 Spøttrup
- Irisvej 14, 7860 Spøttrup
- Irisvej 15, 7860 Spøttrup
- Irisvej 16, 7860 Spøttrup
- Irisvej 18, 7860 Spøttrup
- Liljevej 4, 7860 Spøttrup
- Liljevej 5, 7860 Spøttrup
- Liljevej 6, 7860 Spøttrup
- Liljevej 7, 7860 Spøttrup
- Liljevej 8, 7860 Spøttrup
- Liljevej 9, 7860 Spøttrup
- Liljevej 10, 7860 Spøttrup
- Liljevej 11, 7860 Spøttrup
- Liljevej 12, 7860 Spøttrup
- Liljevej 13, 7860 Spøttrup
- Liljevej 14, 7860 Spøttrup
- Mellemtøften 9, 7860 Spøttrup
- Mellemtøften 10, 7860 Spøttrup
- Violvej 12, 7860 Spøttrup
- Ø. Hærup Strandvej 1, 7860 Spøttrup
- Ø. Hærup Strandvej 1A, 7860 Spøttrup
- Ø. Hærup Strandvej 2, 7860 Spøttrup
- Ø. Hærup Strandvej 3A, 7860 Spøttrup
- Ø. Hærup Strandvej 3B, 7860 Spøttrup
- Ø. Hærup Strandvej 4, 7860 Spøttrup
- Ø. Hærup Strandvej 6, 7860 Spøttrup
- Ø. Hærup Strandvej 7, 7860 Spøttrup
- Ø. Hærup Strandvej 8, 7860 Spøttrup
- Ø. Hærup Strandvej 9, 7860 Spøttrup
- Ø. Hærup Strandvej 10, 7860 Spøttrup
- Ø. Hærup Strandvej 13, 7860 Spøttrup
- Ø. Hærup Strandvej 15, 7860 Spøttrup
- Ø. Hærup Strandvej 22, 7860 Spøttrup
- Ø. Hærup Strandvej 24, 7860 Spøttrup
- Udsigten 7, 7860 Spøttrup (jordejer)
- V. Hærup Strandvej 16, 7860 Spøttrup (jordejer)

Mellemtøften 12, 7860 Spøttrup

- Lindenborgvej 10, st. 8240 Risskov (jordejer)

Kopi af godkendelsen er sendt til:

- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
- Danmarks Fiskeriforening
- Danmarks Sportsfiskerforbund
- Dansk Ornitologisk Forening
- Det Økologiske Råd
- Danmarks Naturfredningsforening
- Ferskvandsfiskeriforeningen
- Forbrugerrådet
- Friluftsrådet i Region Limfjord Syd
- Kulturarvsstyrelsen
- Naturstyrelsen Vestjylland
- Museum Salling
- Sundhedsstyrelsen

Godkendelsen er udarbejdet af:

- Skive Kommune

Med venlig hilsen

Per Nørmark
Teamleder Natur

Nina Sohn Hansen
Biolog

Bilag 1. Grundlag for vilkår og lovgivning

Vilkår

Godkendelsens vilkår er meddelt med baggrund i kommunens vurderinger og i følgende af Miljøstyrelsens bekendtgørelser, vejledninger og orienteringer:

- *Vejledning nr. 2/2001 Luftvejledningen*
- *Vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder*
- *Vejledning nr. 6/1984 Måling af ekstern støj fra virksomheder*
- *Vejledning nr. 6/1997 om kontrol af gyllebeholdere*
- *Vejledning om logbog for beholdere med flydende husdyrgødning*
- *Vejledning nr. 7/1993 om Erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.m.*
- *Wiki-vejledningen – Miljøstyrelsens vejledning om godkendelse af husdyrbrug*
- *Vejledning nr. 6/2005 Om Håndhævelse af Miljøbeskyttelsesloven*
- *Faglig rapport vedrørende en ny lugtvejledning for husdyrbrug (dec. 2006)*

samt

- *"Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde" udgivet af FMK*

Lovgivning

Udover vilkårene i nærværende miljøgodkendelse er husdyrbruget underlagt bestemmelserne i gældende love og bekendtgørelser.

Udover Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4/12 2009), kan bl.a. følgende af de heraf afledte bekendtgørelser, regulativer og forskrifter være relevante for husdyrbruget:

- *Bek. nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.*
- *Bek. nr. 1415 af 12/12 2011 om affald.*
- *Bek. nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.*
- *Bek. nr. 1517 af 14/12/2006 om miljøregulering af visse aktiviteter*
- *Bek. nr. 723 af 12. december 1997 om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft og spildevand.*
- *Bek. nr. 557 af 9/6/2009 om undervisning for erhvervsmæssige brugere af bekæmpelsesmidler.*
- *Bek. nr. 702 af 24. juni 2011 om bekæmpelsesmidler.*
- *Bek. nr. 268 af 31. marts 2009 om påfyldning og vask m.v. af sprøjtemidler til udbringning af plantebeskyttelsesmidler.*
- *Bek. nr. 1321 af 21/12 2011 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines.*
- *Skive Kommunes regulativ for erhvervsaffald.*

Det skal understreges, at reglerne kun er gældende, så længe de tilgrundliggende bestemmelser gælder. Der kan tilsvarende i fremtiden vedtages nye bestemmelser som vil kunne medføre andre regler for husdyrbrugets aktiviteter.

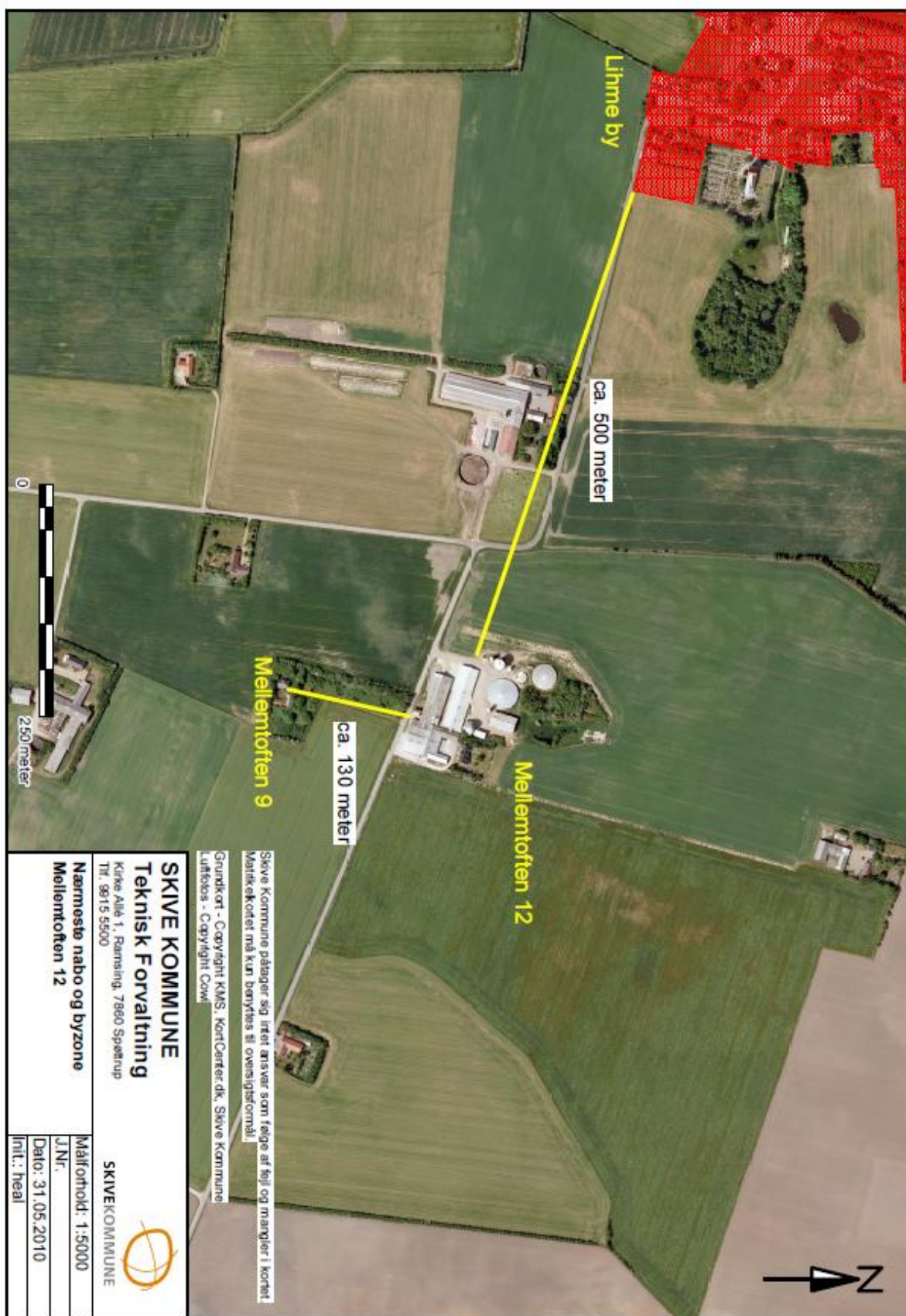
Bilag 2. Situationsplan

Mellemtoften 12, 7860 Spøttrup

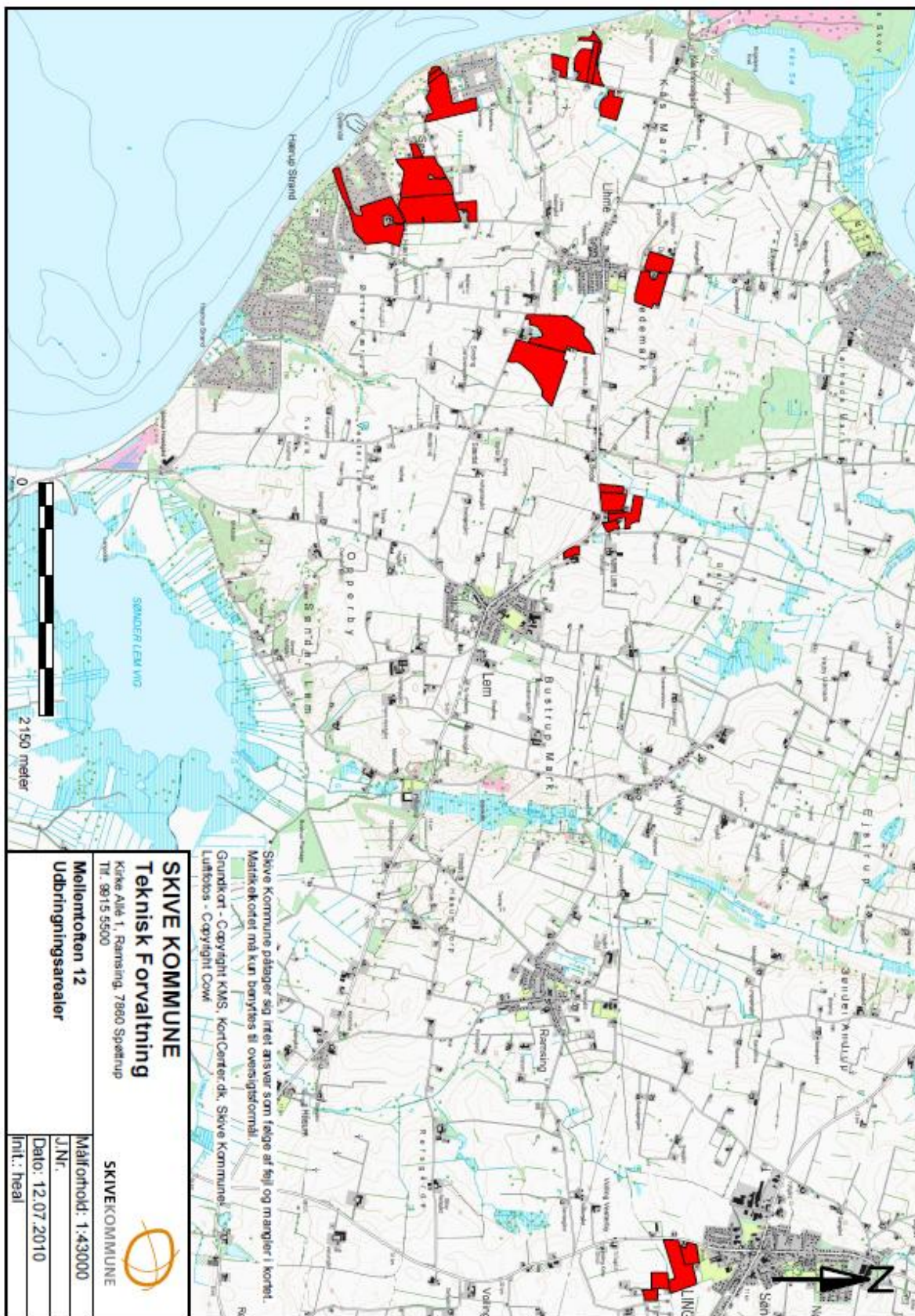
Bilag 3. Nærmeste enkeltbeboelse og byzone

Mellemtøften 12, 7860 Spøttrup

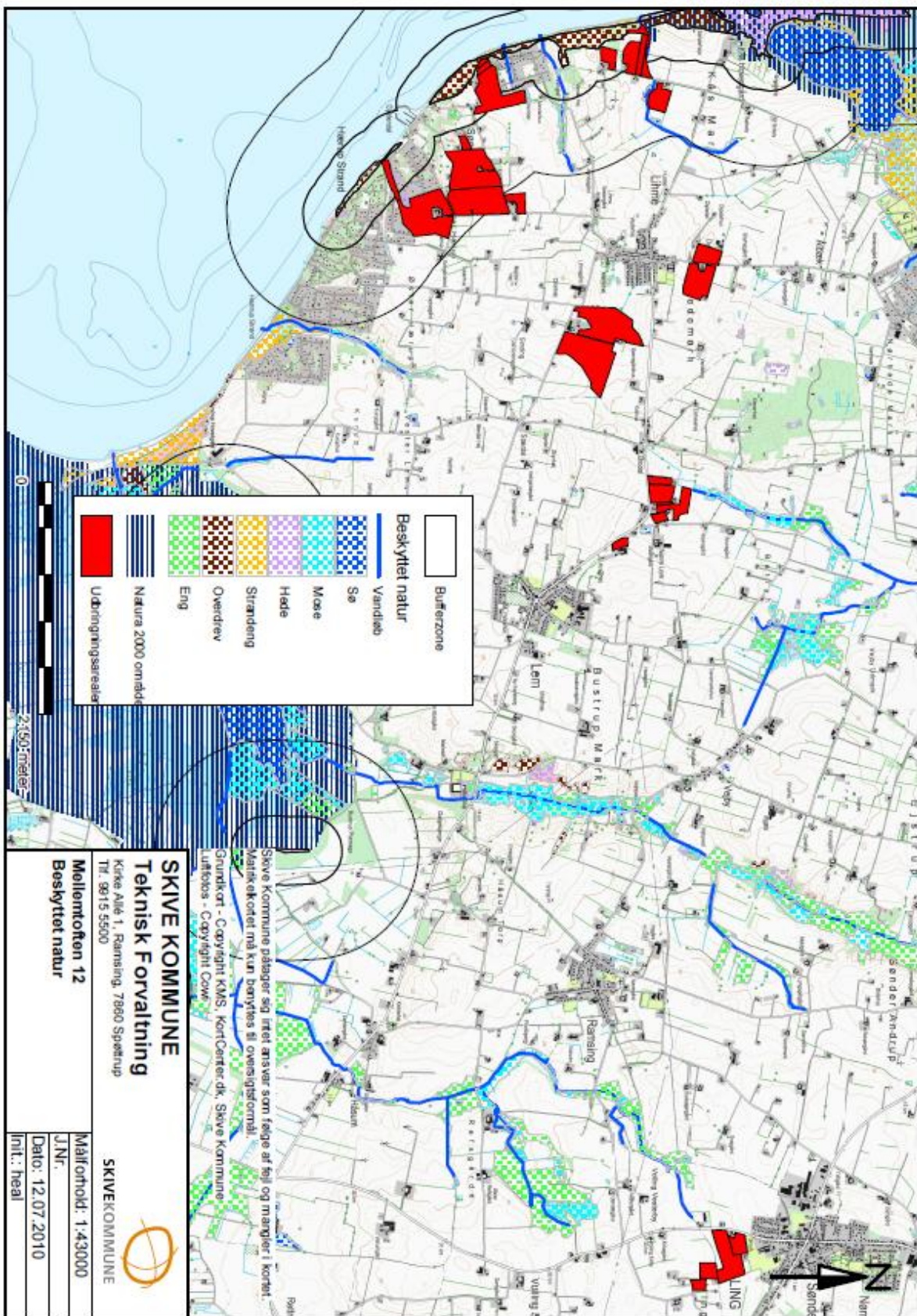
Bilag 4. Udbringningsarealer

Mellemtoften 12, 7860 Spøttrup

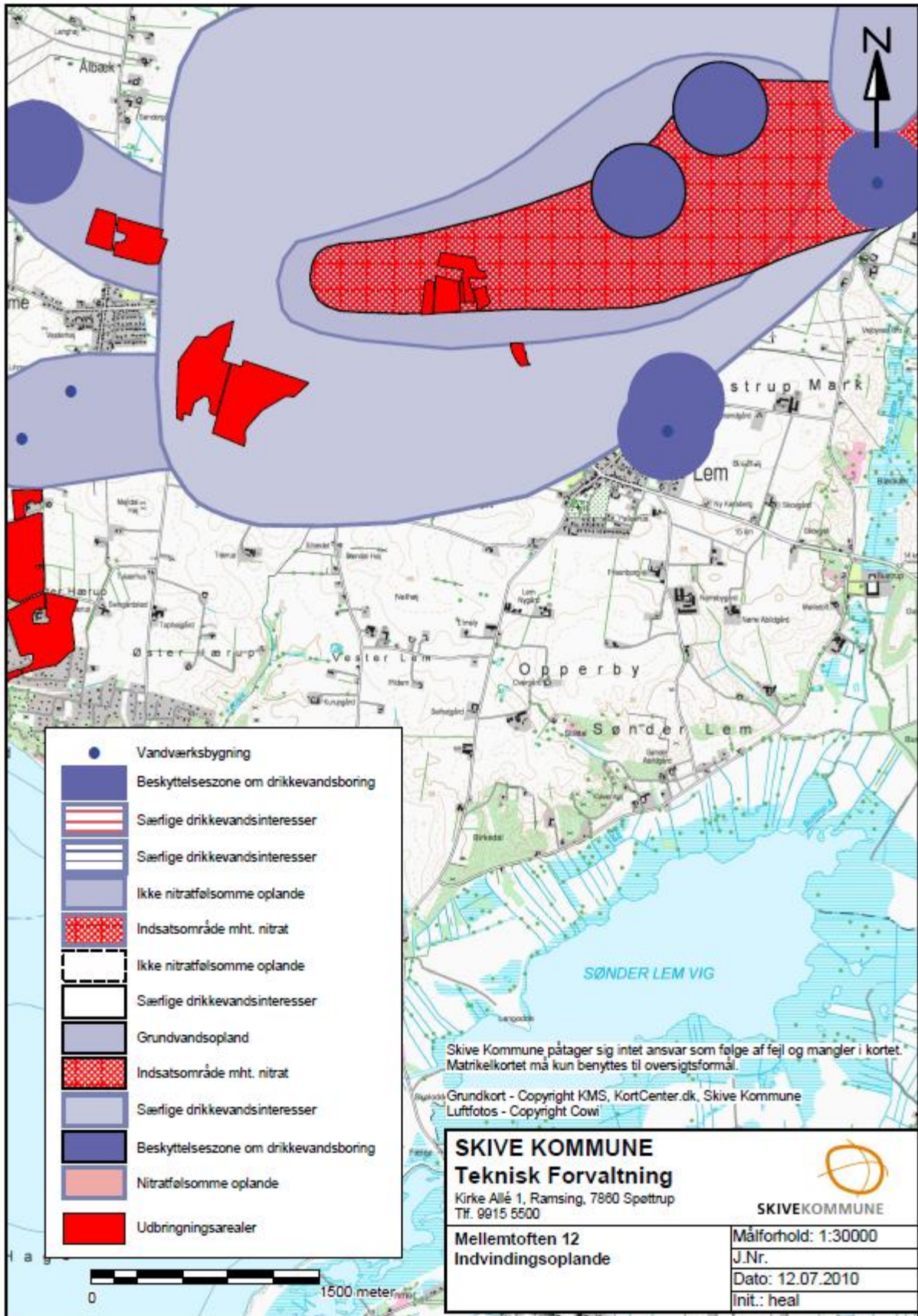
Bilag 5. Beskyttet natur

Mellemtøften 12, 7860 Spøttrup

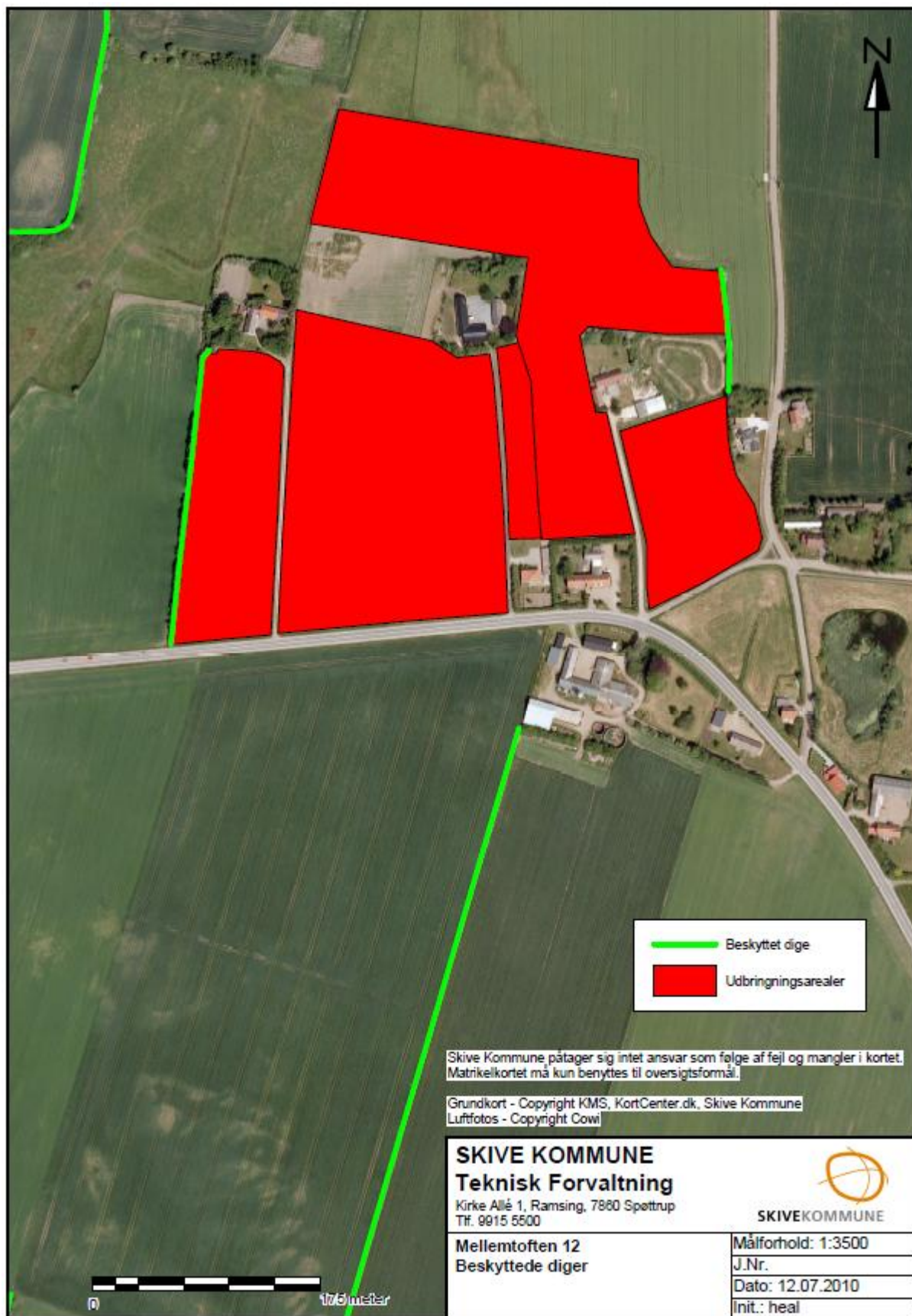

Bilag 6. Indvindingsoplande

Mellemtøften 12, 7860 Spøttrup

Bilag 7. Beskyttede diger

Mellemtøften 12, 7860 Spøttrup

Bilag 8.1 Kvittering for aflevering af farligt affald

Kvittering for afleveret farligt
affald på genbrugspladsen

Skema udfyldes af affaldsproducenten:

Firma navn: _____

Adresse: _____

Postnr. og by: _____ Tlf.: _____

CVR-nr.: (8 cifre) _____ P-nr.: (10 cifre) _____

Farligt affald skal afleveres til personalet EAK-KODER KAN SES PÅ [WWW.4-S.DK](http://www.4-s.dk)

EAK-kode	Farligt affald (maks. 200 kg. pr. år)	Mængde	
		Antal	Kilo / liter
	Oliefilter		
	Spildolie		
	Malerprodukter		
	Skæreolier		
	Spraydåser indeholdende farligt affald.		
	Akkumulatorer		
	Blandede batterier		
	Pesticid/gift		
	Lysstofrør		
	Andet farligt affald		

For modtagelse af ovenstående kvitterer Skive Renovation 4-S:

_____
Underskrift / stempel / dato

Mellemtøften 12, 7860 Spøttrup

Bilag 8.2 EAK-koder, landbrug.

02			AFFALD FRA LANDBRUG, GARTNERI, AKVAKULTUR, SKOVBRUG, JAGT OG FISKERI SAMT FREMSTILLING OG FORARBEJDNING AF LEVNEDSMIDLER
02	01		Affald fra landbrug, gartneri, akvakultur, skovbrug, jagt og fiskeri
02	01	01	Slam fra vask og rengøring
02	01	02	Affald i form af animalske vævsdele
02	01	03	Affald i form af vegetabiliske vævsdele
02	01	04	Plastaffald (undtagen emballager)
02	01	06	Animalsk fæces, urin og gødning (herunder tilsmudset halm), flydende affald opsamlet separat og behandlet uden for produktionsstedet
02	01	07	Affald fra skovbrug
02	01	08	<i>Landbrugskemikalieaffald indeholdende farlige stoffer</i>
02	01	09	Landbrugskemikalieaffald, bortset fra affald henhørende under 02 01 08
02	01	10	Metalaffald
02	01	99	Andet affald, ikke andetsteds specificeret
02	02		Affald fra fremstilling og forarbejdning af kød, fisk og andre levnedsmidler af animalsk oprindelse
02	02	01	Slam fra vask og rengøring
02	02	02	Affald i form af animalske vævsdele
02	02	03	Materialer uegnede til konsum eller forarbejdning
02	02	04	Slam fra spildevandsbehandling på produktionsstedet
02	02	99	Andet affald, ikke andetsteds specificeret

Bilag 9. Udtalelse vedr. opland til V. Hærup Vandværk

Identifikation: **V01-62780 JUP**
Navn: **V. Hærup Vandværk**
Ejendomsnummer: 779- 140846
Matrikelnr.: 1a (V HÆRUP)
Beliggenhed: V Hærup Strandvej 25
Ejers navn: Bertel Trærup
Ejers adresse: Mellemtoften 12, 7860 Spøttrup
Matr. areal: 616661 m²
Telefon: 99153675
CVR-nummer: 30238974
Status: A Aktiv enhed
Grundvandsanlæg:
Indvindingsformål: Alment vandforsyningsanlæg
Gebyrtype: Vandværk med tilladelse. Uden max. (1xGebyr)
GEUS Plant_ID: 62780

Boringer/Brønde:

Boring
54.229 JUP VESTER HÆRUP VANDVÆRK, LIHME

Hændelser

Type: Vandindvindingstilladelse, Alment vandforsyningsanlæg
Dato: 28-05-1999 – 60.000 m³ pr år.
Boring: Der indvindes fra en højtydende boring, DGU-nr. 54.299, med filter placeret 41-51 m under terræn. Ydelsen er 45 m³/time ved 1,2 meter sænkning af vandspejlet.

Miljøafdelingens udtalelse:

Udtalelse: Indvindingsoplandet til V. Hærup Vandværk er i indsatsplanen fra 2006 udpeget som et ikke nitratfølsomt område. Den aktuelle grundvandskvalitet i grundvandsmagasinet i dybden 41-51 m under terræn har en relativ høj koncentration af aggressivt kuldioxid og har vist en stigning i koncentrationen af sulfat (fra ca. 60 til 90 mg/liter siden 1972), hvilket indikerer en vis sårbarhed, som dog i indsatsplanen har resulteret i at grundvandsmagasinet er beskrevet som ikke nitratfølsomt.

Beskyttelsen af grundvandsmagasinet i indvindingsoplandet ved Vr. Hærup Vandværk udgøres af et 5 m tykt lag af moræneler over er 2½ m tykt lag af smeltevandsler, dvs. en samlet lerlagstykkelse på 7½ m fra 14-21,5 m under terræn, hvilket vurderes at være en noget svag beskyttelse af grundvandsmagasinet. Men på grund af den relativt store indvindingsdybde og den høje ydelse af grundvandsmagasinet, ses der ikke nitratpåvirkning af magasinet i dag.

Ved en fremtidig revision af indsatsplanen for området kan en genovervejelse af grundvandsbeskyttelsen komme på tale.

Sammenfatning: Sammenfattende er der for øjeblikket intet grundlag for at hindre en fortsættelse med at benytte indvindingsoplandet til Vr. Hærup Vandværk som udbringningsarealer.

Miljøafdelingen, v. Henrik Bang-Andersen, 19. maj 2009

Bilag 10. Udtalelse vedr. opland til Lihme Vandværk

I henhold til Viborg Amts "Indsatsplan for at sikre forsyningen af drikkevand ved Rødding - Lem - Lihme (ODS Spøttrup) området" fra 2006 er indvindingsoplandet til Lihme Vandværk ikke et sårbart område med hensyn til nitrat.

Seneste råvandsanalyser fra Lihme Vandværks boringer viser:

Boring DGU-nr.	Aggressivt kuldioxid	Nitrat	Sulfat
54.523 Indvinder fra 49-61 m under terræn	Høj koncentration af aggressivt kuldioxid (20 mg/liter i 1998 og 22,8 mg/liter i 2007)	Nitratkoncentration på 1,4 mg/liter i 1998 stigende til 14 mg/liter i 2007	Sulfatkoncentration på 78 mg/liter i 1998 stigende til 96 mg/liter i 2007
54.524 Indvinder fra 53-65 m under terræn	Høj koncentration af aggressivt kuldioxid (14,5 mg/liter i 2007)	Nitratkoncentration på 8,5 mg/liter i 2007	Sulfatkoncentration på 46 mg/liter i 2007

Labopratorie referencer : Eurofins prøvejournalnr. 47037201, 47037301.

Indvindingsoplandet til Lihme Vandværk vurderes at være sårbart på baggrund af den seneste konstaterede stigning i både koncentrationen af nitrat og sulfat samt det høje niveau af aggressivt kuldioxid.

Analysedataene stammer fra råvandet i grundvandsmagasinet og viser en stigning i koncentrationen af nitrat på fra 1,4 mg/liter til 14 mg/liter over 10 år og en stigning i koncentrationen af sulfat fra 78 mg/liter til 96 mg/liter. Stigningen er størst i grundvandet fra det mest terrænnære filter. Der er tale om indvinding fra et magasin, der må karakteriseres som et dybereliggende magasin. De konstaterede koncentrationer af nitrat og sulfat viser, at det indvundne grundvand er iltet vand, og der er dermed tale om sårbart grundvand. Sulfatindholdet vurderes at stamme fra nedbrydning af pyrit i jordlagene under tilstedeværelse af ilt, hvorved der fås den stigende sulfatkoncentration.

Lihme Vandværks boringer (55.523 og 55.524) har en indbyrdes afstand på ca. 45 meter.

Lihme Vandværk indgår indtil videre i den fremtidige vandforsyningsstruktur, og derfor bør der sikres den fornødne beskyttelse af vandværkets kildefelt, herunder specielt det grundvandsdannende opland. De ansøgte udbringningsarealer ligger inden for det grundvandsdannende opland. En udvaskning fra rodzonen på over 50 mg/liter må forventes på at nå grundvandsmagasinet, og dermed give anledning til overskridelse af drikkevandskvalitetskravet på maks. 50 mg/nitrat pr. liter. En sådan overskridelse i grundvandsmagasinet vil afstedkomme et krav om lukning af vandværket.

22. juni 2010
Henrik Bang-Andersen
Geolog
Miljøafdelingen

Bilag 11. Beredskabsplan

Beredskabsplan for Mellemtøften 12 7860 Spøttrup

Denne beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med dette formål at stoppe og begrænse evt. uheld med konsekvenser for det omgivende miljø.

Planens indhold skal være kendt af gårdens ansatte m.m. og skal udleveres til indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand og lignende.

Beredskabsplanen skal revideres/kontrolleres mindst 1 gang om året og skal være let tilgængelig og synlig.

Beredskabsplanen findes: ?????? i beredskabsmappen på kontoret i stalden.

Kopi af beredskabsplanen findes: ???? i beredskabsmappen på kontoret i stalden.

Kortmateriale over ejendommen med angivelse af:

- ◆ Drænbrønde/regnvandsbrønd/afløb
- ◆ Udløbspunkter til vandløb og markdræn.
- ◆ Slukningsmateriel
- ◆ Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbrydere, m.v.

Telefonnumre

Nærmeste telefon står på **kontoret i stalden** og har nr. ?? ??

Følgende kontaktes på telefon:

	Tlf. nr.
Alarm.	112
Falck	7010 2030
Lægevagt <i>Ane Andersen</i>	~~9756 8533~~ / 9756 8009 70113131
Landbocenter	9615 3000
Dyrlæge <i>Gorm Nybroe</i> LLK	2171 5271 98520044
Elektriker <i>VEJBY</i>	9756 8040 2427 6835
Smed/VVS <i>Jan Sørensen</i> VVS <i>VEJBY</i>	2148 1438 2373 3884
Miljømyndighed, Skive kommune . I telefontiden. Uden for telefontiden køntakter alarmcentralen kommunen.	99155500

Brand- og evakueringsinstruks

Ved brand der ikke kan slukkes ved egen hjælp.

Tilkald brandvæsenet – RING 112 – oplys:

- ◆ Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra.
- ◆ Hvad der er sket og at det er en gårdbrand.
- ◆ Er der tilskadekomne – hvor mange
- ◆ Er dyrene kommet ud – art og antal der evt. er fanget.

Kontakt ejeren på telefonnummer Tlf 9756 0049 / mobil 24413686

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde, hvis det er muligt og forsvarligt, herunder fjernelse og evakuering af dyr olie, trykflasker.

Placering af slukningsmateriel er angivet på oversigtskort.

Hvis det ikke er muligt at slukke branden – forsøg at begrænse den ved lukning af døre og vinduer.

Modtag brandvæsenet og vis vej. Udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

Oplys endvidere:

- ◆ Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er reddet i sikkerhed.
- ◆ Hvor det brænder
- ◆ Brandens omfang
- ◆ Hvor der er adgangsveje

Samlingsplads for dyr
Lager af gødning
Brændstoffer
Trykflasker

Instruks i tilfælde af gylleudslip

Ved akut gylleudslip følges nedenstående procedure

Find årsagen til gylleudslippet og søg det stoppet hurtigst muligt.

Kontakt ejer, Tlf 9756 0049 / mobil 24413686

- Hvis ingen kontakt, fortsæt til næste punkt.

Kontakt en af nedenstående maskinstationer med henblik på at skaffe en slamsuger:

- Markin*
LEM (47660) ♦ Maskinstation, tlf ?????? 23461030
Ole Olesen, ♦ Maskinstation, tlf. 9744 6033
Mærskild <11- 97581384
- ♦ **Maskinstation, tlf.** Vurder omfanget af gylleudslippet. Forsøg at afgrænse forureningens omfang ved at afskære gyllen fra at løbe i vandløb og drænbrønde. Dette gøres ved at dæmme op for gyllen med jord i en halvmåneformet rende ud med nærmeste vej, så gyllen suges op herfra. Benyt gårdens rendegrave eller traktor med frontlæsser til at lave jordvold. Der kan ligeledes benyttes halmballer.

Er gyllen løbet i vandløb eller dræn – RING STRAKS 112

Oplys:

- ♦ Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra.
- ♦ Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud.

Lav herefter opdæmning af vandløbet med bigballer.

Modtag brandvæsen/miljøvagt og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

Instruks i tilfælde af kemikalie- og oliespild

Ved akut kemikalie- og oliespild følges nedenstående procedure.

Find årsagen til kemikalie- og oliespild og søg det stoppet hurtigst muligt.

Kontakt ejer, Tlf 9756 0049 / mobil 24413686

Forsøg at afgrænse forureningens omfang ved at afskære kemikalierne og olien fra at løbe i vandløb og drænbrønde.

Sug eller grav det op.

Er oliespild løbet i vandløb eller dræn – RING STRAKS 112

Oplys:

- ◆ Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra.
- ◆ Hvad er der sket og hvor meget der er løbet ud.

Lav herefter en opdæmning af vandløbet med bigballer.

Modtag brandvæsen/miljøvagt og vis vej. Udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

Stophaner / hovedafbrydere

Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v. skal ligeledes noteres på kortet over ejendommen.

Vand

- ◆ Hovedhave sidder i ??????.
målebørn ved vejen v. gl. farebald

Elektricitet

- ◆ Hovedafbryder sidder i ??????. *i lade ved blonderi*
- ◆ El-tavle sidder i ????????

Strømsvigt instruks

- ◆ Vurdér om dyr lider under træk fra nødopluk eller varme
- ◆ Tjek alle stalde og se, om nødoplukker er åbent.
- ◆ Begræns trækgener og varmeudvikling (Overbrusning).
- ◆ Kontrollér at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm.
- ◆ Ved **strømsvigt på over 30 min.** ring til tlf ?????????? og forhør om varigheden af udfaldet. *elektriker 97568040/24276835*
- ◆ Eventuelt iværksæt opstart af nødstrømsgenerator.

Bilag 12. Vurdering af N og P til overfladevand

Inden et projekt kan godkendes skal der ifølge habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1, foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Ved vurderingen af om et projekt kan påvirke et Natura 2000 væsentligt, skal der ses på den eventuelle negative påvirkning projektet kan have på området og dens bevaringsmålsætning, habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 2. Hvis projektet vurderes at kunne skade området, kan der ikke meddeles tilladelse til det ansøgte. Hvis vurderingen derimod viser, at projektet ikke kan skade området, kan der meddeles godkendelse til det ansøgte.

Husdyrbrugets påvirkninger på overfladevand vurderes indenfor de kystvandsoplande, som Limfjorden er opdelt i, jf. udkast til vandplanerne. Vurderingen foretages i henhold til Miljøstyrelsens vejledning² om vurdering af nitrat og fosfor til overfladevande.

Miljøstyrelsens vejledning fastlægger afskæringskriterier for graden af påvirkning af nitratudvaskning til overfladevand. Et husdyrbrug vurderes ikke at medføre negativ påvirkning på overfladevande, herunder Natura 2000-områder samt yngle- eller rasteområder for beskyttede arter som følge af nitratudvaskning, såfremt afskæringskriterierne er overholdt. Principperne for vurdering af nitratsens skadevirkning, overføres i Miljøstyrelsens vejledning, til også at gælde ved vurdering af påvirkningen af fosfor til overfladevande.

Husdyrbruget og alle dets arealer ligger i kystvandsoplandet til Kaas Bredning, Venø Bugt og Sallingsund. Ca. 40,7 ha afvander via Spøttrup Bæk og Spøttrup Sø, ca. 13,8 ha afvander via Trævel Å og Sønderlem Vig og ca. 14,6 ha afvander via Kås Sø.

Kystvandsoplandet Kaas Bredning, Venø Bugt og Sallingsund indeholder habitatområde nr. 55 - Venø og Venø Sund og fuglebeskyttelsesområde 40 - Venø, Venø Sund samt dele af habitatområde nr. 28 - Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø og fuglebeskyttelsesområde nr. 27 - Glomstrup Vig, Agerø, Munkholm og Katholm Odde, Lindholm og Rotholme, habitatområde 32 - Sønder Lem Vig og Geddal Strandenge og habitatområde nr. 31 - Kås Hoved.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 55 – Venø og Venø Sund

Naturtyper:

Lagune (1150), Bugt (1160), Rev (1170), Enårig strandengsvegetation (1310), Strandeng (1330), Klithede (2140), Tør hede (4030), Kalkoverdrev (6210) og Surt overdrev (6230).

Arter:

Stavsild (1103) og Spættet sæl (1365).

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 40- Venø og Venø Sund

Klyde (A132), Dværgterne, Lysbuget Knortegås, Hvinand (A067), Toppet Skallesluger (A069) og Stor Skallesluger (A070).

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 28 – Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Naturtyper:

² [http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Nitrat%20\(overfladevand\).ashx](http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Nitrat%20(overfladevand).ashx) og <http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Fosfor.ashx>

Sandbanke (1110), Vadeflade (1140), Lagune (1150), Bugt (1160), Rev (1170), Strandvold med enårige planter (1210), Strandvold med flerårige planter (1220), Enårig strandengsvegetation (1310), Strandeng (1330), Forklit(2110), Hvid klit (2120), Grå/grøn klit (2130), Klithede (2140), Havtornklit (2160), Grårisklit (2170), Klitlavning (2190), Næringsrig sø (3150), Vandløb (3260), Tør hede (4030), Kalkoverdrev (6210) og Surt overdrev (6230), Hængesæk (7140), Kildevæld (7220), Rigkær (7230).

Arter:

Stavsild (1103), Stor vandsalamander (1166), Odder (1335), Spættet sæl (1365), Blank seglmos (1393) og Gul stenbræk (1528).

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 27 – Glomstrup Vig, Agerø, Munkholm og Katholm Odde, Lindholm og Rotholme

Lysbuget Knortegås, Hvinand (A067), Toppet Skallesluger (A069), Klyde (A132), Hjejle (A140) og Havterne.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 32 – Sønder Lem Vig og Geddal Strandenge

Naturtyper:

Lagune (1150), Strandenge (1330), Kransnålalge sø (3140), Næringsrig sø (3150), Vandløb (3260), Urtebræmme (6430) og Rigkær (7230).

Arter:

Odder (1355)

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 31 – Kås Hoved

Naturtyper:

Lagune (1150), Strandvold med flerårige planter (1220), Strandeng (1330), Brunvandet sø (3160), Kalkoverdrev (6210), Kildevæld (7220), Stilkege-krat (9190), Strandvold med enårige planter (1210), Kystklint (1230), Søbred med småurter (3130), Tør Hede (4030), Surt Overdrev (6230), Rigkær (7230)

Elle- og askeskov (91E0)

Arter:

Stor Vandsalamander (1166), Odder (1355)

Vurdering af projektet i kumulation med andre planer og projekter

Ifølge Miljøstyrelsens fastlagte afskæringskriterium for påvirkning i kumulation med andre planer og projekter må antal dyreenheder i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, ikke have været stigende siden 1. januar 2007. Hvis der er andre kilder til udvaskning af næringsstoffer, der har givet anledning til en øget udvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal dette også inddrages i vurderingen.

Ved vurderingen af om forudsætningerne for husdyrgodkendelseslovens beskyttelsesniveauer er opfyldt samt hvorvidt et projekt har en væsentlig påvirkning på et Natura-2000 område, skal der ses på udviklingen i antal dyreenheder indenfor et opland. Dette følger også af Miljøstyrelsens vejledning. Der kan være andre opgørelsesmetoder, som kan bruges, når denne vurdering skal foretages, men her mangler de værktøjer og den videnskabelige viden, som skal til, for at kunne konkludere noget ud fra data. Skive Kommune henholder sig derfor til Miljøstyrelsens vejledning, som giver et argumenteret fundament for at vurdere og konkludere ud fra data vedr. det samlede antal dyreenheder.

Skive Kommune er besiddelse af to datasæt, som beskriver udviklingen i antallet af dyreenheder. Det ene er det datasæt, som Miljøstyrelsen har stillet til rådighed³, som bygger på data fra CHR, og som siger noget om udviklingen i antallet af dyreenheder på anlægsniveau i perioden 2007 - 2010. Det andet datasæt er bestilt af Limfjordsrådet og udarbejdet af Conterra⁴. Her kombineres data fra CHR (Centralt HusdyrbrugsRegister) og GLR (Generelt LandbrugsRegister) med oplysninger fra gødningsregnskaberne, hvilket kan give et billede af, hvor husdyrgødningen fra de producerede dyreenheder rent faktisk udbringes, og der tages i dette datasæt også højde for eksport og import af husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning.

Den måde Conterras data opgøres på gør dog, at der ikke er nyere tal til rådighed end tal fra 2009. Begge datasæt er opdelt efter de konkrete kystvandsoplande.

Ifølge de rene CHR data er antallet af dyreenheder i perioden 2007 - 2011 i kystvandsoplandet Kås bredning mm. faldet med 8,7 %.

Data fra Conterra viser samme tendens i udviklingen i antallet af dyreenheder. Faldet i antallet af dyreenheder i perioden 2007 - 2009 i oplandet Kås Bredning er her på 3,1 %.

Skive Kommune finder således, at de to datasæt underbygger hinanden og giver et godt grundlag for at vurdere udviklingen i antallet af dyreenheder.

I den kumulative betragtning og ved vurderingen af øvrige kilder til udvaskning af næringsstoffer giver tallene fra Conterra et godt grundlag for at vurdere eksport og import af husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning mellem de enkelte oplande, da alt dette er inddraget i tallene via oplysninger fra gødningsregnskaberne. Det kan dermed afvises, at transport af husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning mellem oplandene giver anledning til problemer i forhold til den kumulative påvirkning af vandområderne.

Meddelte miljøgodkendelser og tilladelser som endnu ikke er taget i brug, men som stadig kan udnyttes, kan af gode grunde ikke være med i opgørelserne af udviklingen i antallet af dyreenheder. Det samme gælder nedlagte dyrehold, siden status i udviklingen sidst er opgjort. Skive Kommune har endnu ikke det fulde overblik over, hvor mange godkendte dyreenheder i godkendelser og tilladelser, som endnu ikke er udnyttet indenfor de enkelte kystvandsoplande. Det vurderes, at de endnu uudnyttede godkendelser og tilladelser ikke at være af et sådant omfang, at det vil føre til en stigning i antallet af dyreenheder. Eventuelt nedlagte brug siden årsskiftet vil yderligere trække udviklingen i antallet af dyreenheder i nedadgående retning.

Skive Kommune har ikke kendskab til, at der siden 2007 skulle være sket en øget belastning med næringsstoffer fra andre kilder i de tre kystvandsoplande.

Afskæringskriteriet for projektets påvirkning i kumulation med andre planer og projekter vurderes således at være overholdt.

Vurdering af projektets påvirkning i sig selv

Limfjorden er opdelt i mere eller mindre adskilte bassiner. I sådanne fjorde vil det jf. DMU's rapport nr. 787 have en negativ effekt på miljøet, hvis næringsstofftilførslerne flyttes 'indad' i fjorden. Det nævnes direkte i rapporten, at man ikke i Limfjorden bør flytte tilførsler fra de

³ <http://www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm>

⁴ Conterras datablad udleveres efter ønske ved henvendelse til kommunen.

ydre dele af fjorden til de sydlige dele af fjorden. Kås Bredning mm. vurderes ikke at kunne karakteriseres som et lukket bassin.

Ifølge Miljøstyrelsens fastlagte afskæringskriterium for påvirkning fra projektet i sig selv, må nitrat- og fosforudvaskningen fra det samlede husdyrbrug ikke overstige 5 % af den samlede udvaskning af hhv. nitrat og fosfor fra det aktuelle opland. Hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin må nitrat- og fosforudvaskningen fra det samlede husdyrbrug ikke overstige 1 % af den samlede udvaskning.

Nedenstående beregninger er foretaget i henhold til Miljøstyrelsens vejledning.

Nitrat til Kås Bredning

Oplandsberegning:	
Samlet opland	58.440 ha
Dyrket areal i oplandet (støtteareal 2009)	36.530 ha
Reduktionspotentiale for det samlede opland (det reduktionspotentiale, som dækker den største del af oplandet)	51-75 % (middel: 63 %)
Standardudvaskning, sandjord:85 og lerjord: 46 kg N/ha/år	85 kg N/ha/år
Udvaskning fra dyrket opland (85 x 0,37*x 36.530)	1.148.868 kg N/år
Udvaskning fra udyrket opland, naturbidraget (10 x 0,37* x 21.910)	81.067 kg N/år
Udvaskning i alt fra oplandet	1.229.935 kg N/år
Beregning på det ansøgtes totalbelastning:	
Reduktionspotentiale for udbringningsarealer	51-75 % (middel 63 %)
Areal til udspredning (ejede- og forpagtede arealer)	136,5 ha
Udvaskning fra rodzonen (fra husdyrgødning)	6,8 kg N/ha/år
Det ansøgtes samlede bidrag til kystvandet (136,5 x 6,8) x 37 %	343 kg N/år
Ansøgt N-bidrag af samlede N-bidrag til Kås Bredning	0,03 %

*1 - (63/100) = 0,37

Fosfor til Kås Bredning

Oplandsberegning	
Areal til udspredning (ejede- og forpagtede arealer)	136,5 ha
Overskud per hektar	14,7 kg P/ha
% forøgelse i godkendelsesperioden	5,88 %

Oplandsberegning	
Worst case udvaskning	1 kg P/ha
Worst case påvirkning fra husdyrbruget	8,0 kg P
Samlet belastning i oplandet**	28.000 kg P
Husdyrbrugets del af påvirkningen	0,03 %

** Frem for at lave en opsplitning af kilderne til fosforudledning i oplandet, som der er lagt op til i Mst's vejledning, vurderer Skive Kommune, at det er mere pålideligt at anvende vandplanens tal for samlet P-udledning. Tallet for den samlede belastning i oplandet er fremkommet på følgende måde:

- Stofafstrømning 2001 – 2005 i tabel 2.2.9 i 'Forslag til vandplan Hovedvandopland 1.2 Limfjorden, er angivet til 359.000 kg P.
- Oplandet til Kås Bredning udgør 7,8 % af Limfjordens samlede opland.
- Som estimat for samlet belastning i oplandet til Kås Bredning, er taget 7,8 % af 359.000 kg P.

Nitrat og fosfor til Spøttrup Sø

Da en del af husdyrbrugets arealer afvander til Spøttrup Sø, er der foretaget en nærmere vurdering af husdyrbrugets påvirkning på Spøttrup Sø.

Spøttrup Sø er ligeledes en B-målsat sø. Ifølge udkast til Vandplanen opfylder søen miljømålet om god økologisk tilstand, og der skal ikke iværksættes særskilt indsats. Modelberegninger tyder dog på, at næringsstofftilførslen til søen er for stor, og at søen kun er i moderat, ringe eller dårlig tilstand, hvad angår støttparametrene fosfor og/eller kvælstof. Det vurderes derfor, at målopfyldelsen er truet. Det er derfor vigtigt, at der ikke ved aktiviteter ved søen eller i oplandet sker en øget tilførsel af næringsstoffer til søen.

Der er som ovenfor foretaget beregninger i henhold til Miljøstyrelsens vejledning for de to søer, hvor der ses isoleret på oplandet til Spøttrup Sø.

Nitrat til Spøttrup Sø

Oplandsberegning:	
Samlet opland	2 300 ha
Dyrket areal i oplandet (skønnet)	1.600 ha
Reduktionspotentiale for det samlede opland (det reduktionspotentiale, som dækker den største del af oplandet)	51-75 % (Middel 63 %)
Standardudvaskning, sandjord	85 kg N/ha/år
Udvaskning fra dyrket opland ($78 \times 0,37 \times \text{areal}$)	50.320 kg N/år
Udvaskning fra udyrket opland, naturbidraget ($10 \times 0,37 \times \text{areal}$)	2.590 kg N/år
Udvaskning i alt fra oplandet	52.910 kg N/år
Beregning på det ansøgtes totalbelastning:	
Reduktionspotentiale for udbringningsarealer	51-75 % (Middel 63 %)
Areal til udspredding (ejede- og forpagtede arealer)	40,7 ha
Udvaskning fra rodzonen (fra husdyrgødning)	6,8 kg N/ha/år

Mellemtoften 12, 7860 Spøttrup

Det ansøgte samlede bidrag til kystvandet (areal x 6,8) x 37 %	102 kg N/år
Ansøgt N-bidrag af samlede N-bidrag	0,2 %

$$*1 - (63(\text{middel})/100) = 0,37$$

Fosfor til Spøttrup Sø

Oplandsberegning:	
Areal til udspredning (ejede- og forpagtede arealer)	40,7 ha
Overskud per hektar	14,7 kg P/ha
% forøgelse i godkendelsesperioden	5,88 %
Worst case udvaskning	1 kg P/ha
Worst case påvirkning fra husdyrbruget	2,4 kg P
Belastning fra dyrket areal (0,2 kg P/ha)	320 kg P
Belastning fra udyrket areal (0,08 kg P/ha)	56 kg P
Samlet belastning i oplandet	376 kg P
Husdyrbrugets del af påvirkningen	0,6 %

Nitrat og fosfor til Sønder Lem Vig

Da en del af husdyrbrugets arealer afvander til Sønder Lem Vig, er der foretaget en nærmere vurdering af husdyrbrugets påvirkning på Sønder Lem Vig.

Sønder Lem Vig er en tidligere fjordarm, der er afskåret fra Limfjorden med en dæmning med klapsluse, som beskytter søen mod indløb af saltvand fra fjorden ved højvande. Søen afvandes med en pumpe. Den åbne vandflade er på 241 ha. Søen har en rig bestand af kransnålgær, heraf er ru kransnål og busket kransnål ualmindelige i DK. Arterne findes kun i klarvandede, kalkrige søer. De gullistede arter nåle-sumpstrå og vedbend-vandranunkel forekommer også i søen. Søen kategoriseres som naturtypen Kalkrige søer og vandhuller med kransnålgær.

Odderen lever og færdes formentlig i hele Limfjorden og tilgrænsende vandløb og søer. Sønderlem Vig har store uforstyrrede arealer med rørskov, pilekrat og formentlig en god fiskebestand. Det skønnes derfor, at vigen har en fast bestand af odder. Arten blev ifm. NOVANA-overvågningen i foråret 2004 eftersøgt på en station ved slusen ved udløbet af Sønderlem Vig til Limfjorden. Der blev i 2004 konstateret efterladenskaber fra Odder ifm. NOVANA-overvågningen.

Skive Kommune har de sidste to år kørt et måleprogram ved Sønder Lem Vig og dennes tilløb. De faktiske målinger viser en gennemsnitlig indløbskoncentration på ca. 0,09 mg total P/l og en middelfaststrømning fra oplandet på ca. 0,1 l/s/ha. Med et samlet opland på 9066 ha giver dette en gennemsnitlig udvaskning på ca. 0,3 kg P/ha/år, dvs. en totalbelastning af vigen på 2720 kg P/år.

Ifølge udkast til vandplanen opfylder søen ikke målet om god økologisk tilstand, men der er ikke nogen planlagt indsats over for de eksterne tilførsler af næringsstoffer. Kendskabet til søen søges forbedret inden der tages stilling til en eventuel restaurering.

Der er som ovenfor foretaget beregninger i henhold til Miljøstyrelsens vejledning for Sønder Lem Vig.

Nitrat til Sønder Lem Vig

Oplandsberegning:	
Samlet opland	9.050 ha
Dyrket areal i oplandet (skønnet)	6.000 ha
Reduktionspotentiale for det samlede opland	0 - 50 % (middel 25 %)
Standartudvaskning, sandjord	85 kg N/ha/år
Udvaskning fra dyrket opland Eks. Sønder Lem Vig (85 x 0,75*x areal)	382.500 kg N/år
Udvaskning fra udyrket opland, naturbidraget Eks. Sønder Lem Vig (10 x 0,75* x areal)	22.875 N/år
Udvaskning i alt fra oplandet	405.375 kg N/år
Beregning på det ansørgtes totalbelastning:	
Reduktionspotentiale for udbringningsarealer	0 - 50 % (middel 25 %)
Areal til udspredding (ejede- og forpagtede arealer)	13,8 ha
Udvaskning fra rodzonen (fra husdyrgødning)	6,8 kg N/ha/år
Det ansørgtes samlede bidrag til søen Eks. Sønder Lem Vig (13,8 x 6,8) x 75 %	70 kg N/år
Ansørgt N-bidrag af samlede N-bidrag	0,02 %

*1 - (25(middel)/100) = 0,75

Fosfor til Sønder Lem Vig

Oplandsberegning:	Sønder Lem Vig
Areal til udspredding (ejede- og forpagtede arealer)	13,8 ha
Overskud per hektar	14,7 kg P/ha
% forøgelse i godkendelsesperioden	5,88 %
Worst case udvaskning	1 kg P/ha
Worst case påvirkning fra husdyrbruget	0,81 kg P
Samlet belastning i oplandet	2720 kg P*
Husdyrbrugets del af påvirkningen	0,03 %

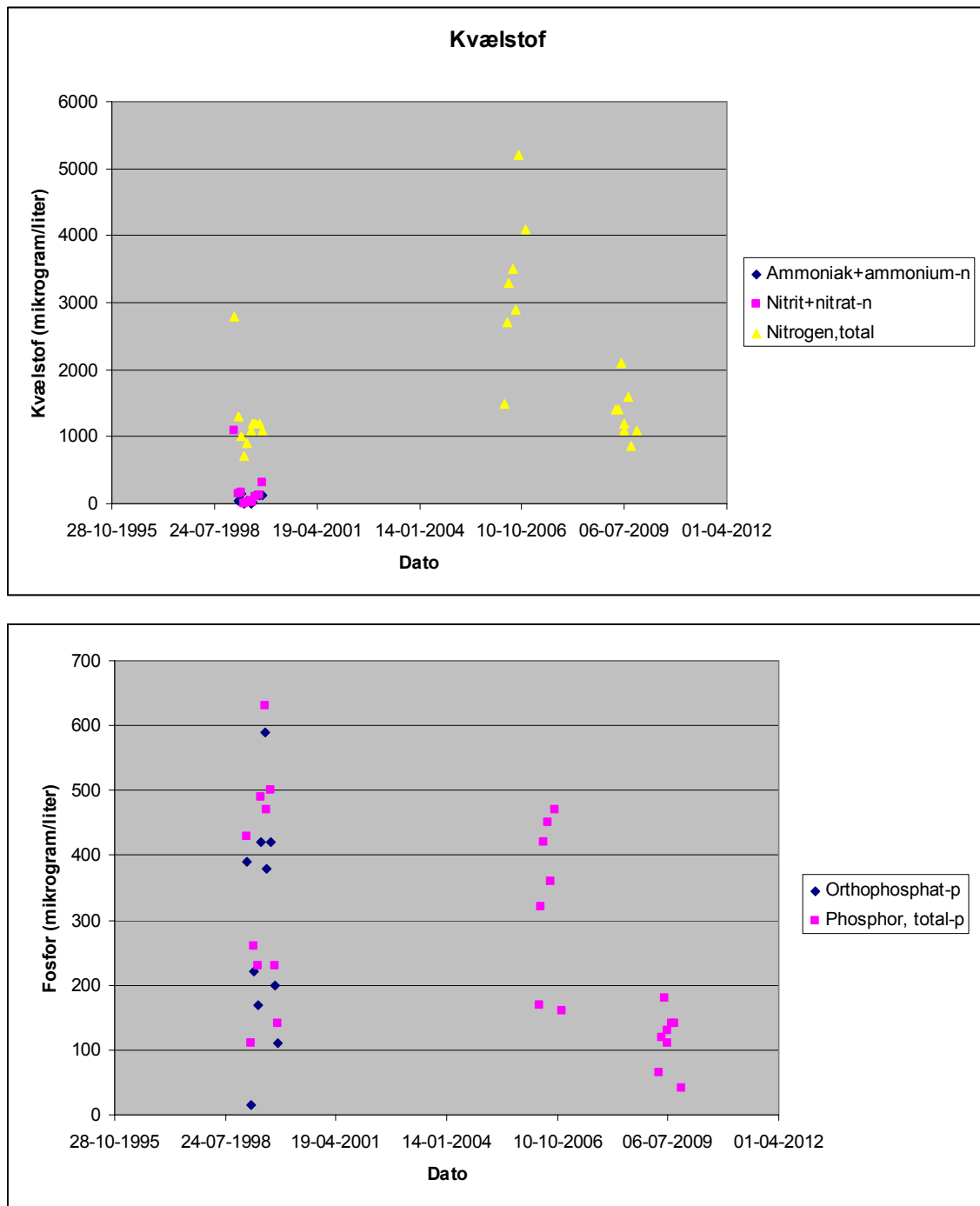
* Beregnet ud fra arealafstrømningsmålinger i oplandet til Sønder Lem Vig.

Nitrat og fosfor til Kås sø.

Mellemtoften 12, 7860 Spøttrup

Kås Sø er en ca. 60 ha stor brakvandssø beliggende inden for Natura 2000 området Kås Hoved og kategoriseres som naturtype 1150 (kystlaguner og strandsøer).

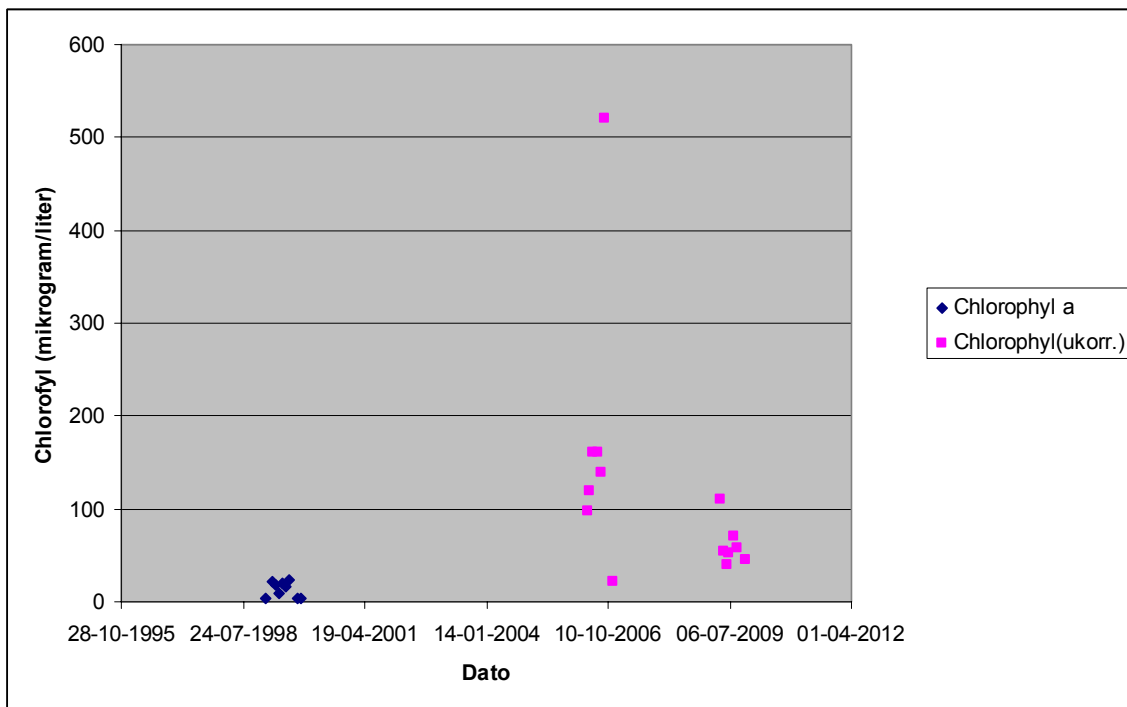
Oplandet er ca. 414 ha, heraf er ca. 323 ha dyrket. Kåsmark Bæk og et mindre tilløb fører overfladevand til Kås Sø. I afløbet fra søen er der etableret en klapsluse, som skal forhindre, at der strømmer saltvand ind i søen fra Limfjorden. Imidlertid er strandvolden og engene omkring

Figur 1. Variationen i koncentrationen af kvælstof og fosfor i Kås Sø i 1999, 2006 (Viborg Amt) og 2009 (Naturstyrelsen). (Data fra www.miljoportalen.dk).

afløbet så lave, at der næsten hvert år, én eller flere gange, strømmer saltvand ind. Saltholdigheden i søen svinger således meget og den dominerende undervandsvegetation består af alm. havgræs. Søen er samtidig levested for odderen. Limfjorden.

Mellemtoften 12, 7860 Spøttrup

Figur 2. Indholdet af chlorofyl i Kås Sø i 1999, 2006 (Viborg Amt) og 2009 (Naturstyrelsen). (Data fra www.miljoportalen.dk).

Kås sø er i regionplanen målsat med en basismålsætning, hvilket vil sige, at søen skal have et naturligt alsidigt plante- og dyreliv. Søer, der har denne målsætning, må ikke have eller udsættes for påvirkninger, der kan forringe den økologiske tilstand væsentligt.

Af ovenstående figurer ses, at fosforindholdet i søen i 1999 var meget højt. Ud fra niveauerne af den uorganiske og den totale mængde fosfor i 1999, kan det konkluderes, at søen har en høj intern belastning med fosfor. Dette ses, da den uorganiske fraktion tilnærmer sig niveauet for den totale mængde fosfor. Ud fra de meget lave niveauer af uorganisk kvælstof i 1999, kan det konkluderes, at algeproduktionen i søen dette år var begrænset af tilgængeligt kvælstof. Chlorofylindholdet i søen var i 1999 tilsvarende meget lavt.

I 1999 var chloridkoncentrationen i søen samtidig meget høj, hvilket tyder på en høj vandudveksling med Limfjorden. Denne fortyndingsproces er en sandsynlig årsag til det lave kvælstofniveau, samt en sandsynlig årsag til den høje frigivelse af fosfor fra søens sediment pga. et tungt og iltfattigt bundlag af saltholdigt vand.

I 2006 ses et fald i koncentrationen af totalfosfor, men en stigning i totalkvælstof. Begge næringsstofkoncentrationer er forhøjet i forhold til forudsat niveau ved mål opfyldelse. Dette afspejler sig også i en markant stigning i søens chlorofylindhold med. Chloridkoncentrationen er i 2006 stadig ret høj, men halveret i forhold til koncentrationen i 1999. Dette tyder på, at vandudvekslingen med Limfjorden i dette år har været knap så høj som i 1999, hvilket også har ført til en mindre fortynding af søens kvælstofindhold.

I 2009 er koncentrationen af totalfosfor faldet endnu yderligere og samtidig er koncentrationen af totalkvælstof faldet til omtrent samme niveau som i 1999. De lavere næringsstofkoncentrationer har også bevirket, at chlorofylkoncentrationen igen er faldet, men stadig ikke til et niveau, der tilsvarende mål opfyldelse.

Den skiftende saltholdighed, grundet uregelmæssig vandudveksling med Limfjorden, har afgjort en indvirkning på søens miljøtilstand. At dømme efter vandanalyserne er der en stor pulje af fosfor i søen, som i større eller mindre grad frigøres fra bunden om sommeren. Det er dog ud fra de meget sparsomme målinger, som er foretaget i søen efter 1999, umuligt at afgøre, hvad der styrer søens algeproduktion og øvrige miljøtilstand. Målingerne tyder dog på, at søens fosforindhold er på vej nedad, og det kan derfor ikke afvises, at fosfor er eller kan blive den begrænsende faktor for algeproduktionen i Kås Sø i en del af tiden.

På baggrund af ovenstående samt det, at søen ikke opfylder eller forventes at opfylde målsætningen, hverken mht. til chlorofylkoncentrationen eller indhold af kvælstof og fosfor, kan Skive Kommune ud fra et forsigtighedsprincip ikke afvise, at en kraftig overgødskning med fosfor i oplandet til Kås Sø kan skade habitatområdet udpegningsgrundlag i væsentlig grad.

Nitrat til Kås Sø

Oplandsberegning:	
Samlet opland	414 ha
Dyrket areal i oplandet (skønnet)	323 ha
Reduktionspotentiale for det samlede opland (det reduktionspotentiale, som dækker den største del af oplandet)	51-75 % (Middel 63 %)
Standartudvaskning, sandjord	85 kg N/ha/år
Udvaskning fra dyrket opland (85 x 0,37*x areal)	10.158 kg N/år
Udvaskning fra udyrket opland, naturbidraget (10 x 0,37* x areal)	337 kg N/år
Udvaskning i alt fra oplandet	10.495 kg N/år
Beregning på det ansørgtes totalbelastning:	
Reduktionspotentiale for udbringingsarealer	51-75 % (Middel 63 %)
Areal til udspredding (ejede- og forpagtede arealer)	14,6 ha
Udvaskning fra rodzonen (fra husdyrgødning)	6,8 kg N/ha/år
Det ansørgtes samlede bidrag til kystvandet (areal x 6,8) x 37 %	37 kg N/år
Ansørgt N-bidrag af samlede N-bidrag	0,4 %

$$*1 - (63(\text{middel})/100) = 0,37$$

Fosfor til Kås sø

Oplandsberegning:	
Areal til udspredding (ejede- og forpagtede arealer)	14,6 ha
Overskud per hektar	14,7 kg P/ha
% forøgelse i godkendelsesperioden	5,88 %
Worst case udvaskning	1 kg P/ha
Worst case påvirkning fra husdyrbruget	0,86 kg P
Belastning fra dyrket areal (0,2 kg P/ha) (323 ha)	64,6 kg P
Belastning fra udyrket areal (0,08 kg P/ha) (91 ha)	7,3 kg P
Belastning fra øvrige kilder/spildevand	36,8
Samlet belastning i oplandet*	108,7 kg P
Husdyrbrugets del af påvirkningen	0,8 %

***Beregning af belastning fra øvrige kilder/spildevand:**

32 ejendomme med bundfældningstank indenfor oplandsgrænsen til Kås Sø.

19 ejendomme vurderes at have direkte udledning (60 %), mens resterende 13 vurderes at nedsive spildevandet (40 %). 60/40 fordelingen er skønnet ud fra erfaringstal i kommunen.

Ved direkte udledning kommer ca. 1 kg P/pers. Erfaringstal i kommunen siger gennemsnitligt 2 personer pr. ejendom i landzone. Dvs. 2 kg P/ejendom. Ca. 10 % vurderes at blive tilbageholdt i bundfældningstanken, dvs. udledning på 1,8 kg P/ejendom.

19 ejendomme x 1,8 kg P/ejendom = 34,2 kg P

Ved nedsivning tilbageholdes minimum 90 % af den udskilte fosfor. Dvs. max udledning på 0,2 kg/ejendom.

13 ejendomme x 0,2 kg P = 2,6 kg P

I alt 36,8 kg P

Husdyrbrugets arealer udgør en meget lille del af kystvandsoplandets samlede areal, og husdyrbrugets påvirkning af vandområdet udgør derfor langt under 5 % af den samlede nitrat- og fosforbelastning til kystvandsområdet.

Der er ligeledes foretaget en beregning af husdyrbrugets belastning på Spøttrup Sø, Sønder Lem Vig og Kås Sø. Også her holder husdyrbrugets belastning af områderne sig under 1 % af den samlede belastning.

Afskæringskriteriet for projektets påvirkning i sig selv vurderes på baggrund af ovenstående at være overholdt.

Konklusion

Ved en samlet vurdering af udviklingen i antallet af dyreenheder og andre kilder til nitrat- og fosforbelastning i oplandene samt beregning af kvælstof- og fosforbelastningen fra husdyrbrugets udbringningsarealer kan det jf. Miljøstyrelsens vejledning afvises, at det ansøgte projekt i sig selv eller i kumulation med andre planer og projekter vil påvirke eller skade de habitat- og fuglebeskyttelses-områder, som ligger indenfor de pågældende kystvandsoplande, væsentligt.

Da det på baggrund af ovenstående vurderinger og beregninger kan afvises, at projektet i sig selv eller i kumulation med andre planer og projekter, vil medføre nogen skadevirkning på nærmeste natura 2000 områder, kan det, grundet fortynding af de udledte næringsstoffer ligeledes afvises, at natura 2000 områder, som ligger længere væk, vil lide nogen skade som følge af det ansøgte projekt.

Bilag 13. Klagenævnssafgørelse

NATUR- OG
MILJØKLAGENÆVNET

Rentemestervej 8
2400 København NV
Telefon: 72 54 10 00
nmkn@nmkn.dk
www.nmkn.dk

6. juni 2011 · J.nr.: NMK-132-00343 · Ref.: Bibis

AFGØRELSE

efter § 12 i husdyrbrugloven¹.

Natur- og Miljøklagenævnet ophæver Skive Kommunes afgørelse af 15. september 2010 om miljøgodkendelse af husdyrbruget på ejendommen Mellemtøften 12, 7860 Spøttrup, med virkning fra 1 år efter datoen for nævnets afgørelse. Sagen hjemvises til fornyet behandling i kommunen.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 9 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet².

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17, stk. 1, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. husdyrbruglovens § 90.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer.

² Lov nr. 483 af 11. maj 2010 om Natur- og Miljøklagenævnet med senere ændringer.

Klagen til Natur- og Miljøklagenævnet

Skive Kommune har den 15. september 2010 truffet afgørelse efter husdyrbruglovens § 12 om miljøgodkendelse af husdyrbruget på ejendommen Mellemtoften 12, 7860 Spøttrup.

Afgørelsen er påklaget til Miljøklagenævnet af Danmarks Naturfredningsforening. Sagen er pr. 1. januar 2011 overført til Natur- og Miljøklagenævnet, som færdigbehandler sagen efter de hidtil gældende regler³.

Danmarks Naturfredningsforening har bl.a. anført, at udvaskningen af nitrat fra udbringningsarealerne til Natura 2000-områderne er for høj henset til, at Natura 2000-områderne er sårbare over for tilførsel af kvælstof. Foreningen anmoder om, at kvælstofudvaskningen mindskes. Der klages tilsvarende over udvaskningen af fosfor. Danmarks Naturfredningsforening anmoder om, at godkendelsen hjemvises til fornyet behandling i Skive Kommune.

Sagens oplysninger

Der er den 7. juli 2010 søgt om miljøgodkendelse til udvidelse af husdyrbruget fra 12.000 smågrise, 200 polte og 500 søer, svarende til i alt 178,60 dyreenheder (DE), til 24.000 smågrise (7,2-30 kg), 730 polte (30-110 kg) og 800 søer, svarende til i alt 318,47 DE.

Projektet indebærer forlængelse af en eksisterende drægtighedsstald og smågrisestald. Herudover sker der en forlængelse af nogle eksisterende farestalde.

Bedriften råder over i alt 136,54 ha ejede og forpagtede arealer til udbringning af husdyrgødning fra ejendommen. Der er ingen aftalearealer.

Ifølge miljøgodkendelsen ligger bedriftens udbringningsarealer delvist i oplandet til det internationale naturbeskyttelsesområde nr. 31, Kås Hoved, samt nr. 32, Sønder Lem Vig og Geddal Strandenge, der således modtager udvaskede næringsstoffer fra arealerne. Det fremgår af såvel basisanalysen for Kås Hoved samt Sønder Lem Vig og Geddal Strandenge⁴ som Miljøministeriets forslag til vandplan for Hovedvandopland 1.2 Limfjorden⁵, at miljømålslovens miljømål "god tilstand" – bl.a. på grund af udvaskningen af kvælstof fra landbrug i oplandet – ikke er opfyldt i området.

Af Skive Kommunes afgørelse fremgår bl.a. følgende om udvaskning af kvælstof fra udbringningsarealerne til Kås Hoved samt Sønder Lem Vig og Geddal Strandenge:

"4.3 Nitratudvaskning
4.3.1 Beskyttelsesniveau i forhold til overfladevand

VILKÅR

50. Kvælstofudledning Der må i gennemsnit på ejede og forpagtede udbringningsarealer maksimalt udsprede 17400 kg N årligt i husdyrgødning. Dette svarer i gennemsnit til 126,71 kg N/ha/år.

³ Jf. § 28, stk. 4, i lov nr. 484 af 11. maj 2010 om ændring af lov om naturbeskyttelse, lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love og § 3, stk. 2, i lov nr. 1608 af 22. december 2010 om ændring af lov om Natur- og Miljøklagenævnet og lov om ændring af lov om naturbeskyttelse, lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love.

⁴ Tilgængelig på http://www.vandognatur.dk/Emner/Vandplaner/Vandomraaderne/I_2_limfjorden.htm.

⁵ Tilgængelig på http://www.naturstyrelsen.dk/Vandet/Vandplaner/Se_vandplanerne/Limfjorden.

51. Efterafgrøder Udover Plantedirektoratets krav til efterafgrøder, skal 0,45 % af det samlede areal etableres med efterafgrøder. Der gælder de samme regler for ekstra efterafgrøder som for de pligtige efterafgrøder. Der skal ved tilsyn foreligge dokumentation herfor for de seneste 5 år f.eks. via gødningsregnskaberne.

VURDERING

Beskyttelsen af vandområder mod nitratbelastning i forhold til overfladevand fokuserer på de oplande, der afvander til de mest sårbare Natura 2000 områder. For landbrugsarealer, der afvander til sådanne vandområder, stilles krav om et lavere husdyrtryk pr. hektar end de generelle harmoniregler giver mulighed for.

81,26 ha af udbringningsarealerne ligger i nitratklasse 1 og heraf afvander 13,8 ha til habitatområde nr. 32, Sønder Lem Vig og Geddal Strandenge. 14,64 ha ligger i nitratklasse 2 og afvander til habitatområde nr. 31, Kås Hoved.

Dette forhold vil som udgangspunkt medføre, at ejendommens arealer skal drives med et reduceret dyretryk på 1,22 DE/ha. Der er dog kompenseret for, at nogle af arealerne ligger i nitratklasse 1 og 2, ved at etablere 0,45 % ekstra efterafgrøder. Således kan arealerne i ansøgt drift drives med et dyretryk på 1,27 DE/ha.

Bevaringsstatus for udpegningsgrundlaget i Sønder Lem Vig (sø med kransålalger) er ugunstig som følge af tilførslen af næringsstoffer fra oplandet. Der gøres i disse år en stor indsats for at nedbringe spildevandstilførselen.

Målinger i afstrømningsområdet til Sønder Lem Vig viser, at reduktionspotentialet for kvælstof er væsentlig højere end de 0-50 som definerer nitratklasse 1. Det vurderes på baggrund af dette, at nitratklasse 1 yder et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau mht. kvælstof.

Skive Kommune vurderer derfor, at projektet ikke vil påvirke habitatområdets udpegningsgrundlag i mere end helt ubetydeligt omfang med hensyn til kvælstof.

14,64 ha afvander til Kås Sø. Søen/lagunen er følsom overfor tilførsel af kvælstof, da tilgængeligheden af kvælstof virker begrænsende for algeproduktionen. Imidlertid er den dominerende faktor for miljøtilstanden i lagunen en tidvis indstrømning af saltvand over den lave strandvold, der adskiller lagunen fra Limfjorden. Det er derfor Limfjordens generelle indhold af kvælstof, der er styrende for miljøtilstanden i Kås Sø. Samtidig er Mellemtøften 12's bidrag til den samlede udledning til Kås Sø ikke ret stort.

Tab af kvælstof fra de 14,64 ha til Kås Sø vurderes ikke at ville få væsentlig betydning på miljøtilstanden.

41,4 ha af udbringningsarealerne afvander til Spøttrup Sø, der ikke er Natura 2000 område. Søens algeproduktion begrænses af tilførsel af fosfor, og der er dermed ikke fundet grundlag for at stille skærpede krav til anvendelsen af kvælstof på udbringningsarealerne i oplandet. Kvælstofudledningen fra projektet udgør ikke nogen trussel mod forekomsten af odder (bilag IV-art).

Kvælstofbelastningen fra husdyrbrugets ansøgte drift vurderes ikke at få mærkbare effekter på Natura-2000 områderne Sønder Lem Vig og Kås Sø. Ej heller på den målsatte Spøttrup Sø.

Af ansøgningen fremgår det, at der udbringes i alt 17400 kg N på ejede og forpagtede arealer i form af afgasset gylle.

Det fremgår af ansøgningen, at den maksimalt tilladte årlige udvaskning af N til overfladevand er 63,5 kg N/ha, mens den reelle udvaskning i ansøgt drift er på 63,3 kg N/ha. Da den reelle udvaskning er mindre end den maksimalt tilladte årlige udvaskning, overholder ansøgningen det beskyttelsesniveau for nitrat, der er lagt op til i husdyrloven.

Der skal ved tilsyn foreligge dokumentation for mængden af udspredd kvælstof fra de sidste 5 år, f.eks. i form af kopier af de indsendte gødningsregnskaber.

Skive Kommune vurderer, at den ansøgte drift lever op til beskyttelsesniveauet for nitrat og ikke vil medføre nogen væsentlig virkning på miljøet.

Ved udnyttelse af denne godkendelse forpligter ejer sig til at forholde sig til og anvende renere teknologi. Dette omfatter også ejendommens markdrift. Det vurderes på den baggrund, at potentialet for på sigt at reducere kvælstofafstrømningen til vandmiljøerne forøges ved meddelelse af denne godkendelse."

Skive Kommune har i brev af 18. oktober 2010 til Natur- og Miljøklagenævnet om kvælstofudvaskningen bl.a. anført, at en beregning af nitratudvaskningen i nudrift foretaget i FarmN, viser at nitratudvaskningen falder fra 68 kg N/ha i nudrift til 63,3 kg N/ha i ansøgt drift. På baggrund heraf vurderer Skive Kommune, at den ansøgte produktion ikke vil påvirke Limfjorden væsentligt. Kommunen vurderer, at godkendelsen opfylder miljømålslovens krav og finder ikke grundlag for at sætte vilkår om, at nitratudvaskningen skal reduceres.

I mail af 9. marts 2011 har Skive Kommune igen rettet henvendelse til Natur- og Miljøklagenævnet og oplyst, at kommunen overvejer at indsende en redegørelse og en vurdering af dyretrykkets udvikling fra 2007 – 2010 for en række sager, som for tiden er under behandling hos nævnet, herunder nærværende. Skive Kommune forespurgte derfor, om nævnet vil inddrage redegørelserne i behandlingen af sagerne og ikke hjemvise disse alene på baggrund af en på godkendelsestidspunktet manglende vurdering af påvirkningen af et Natura 2000-område. Nævnet har svaret på kommunens henvendelse ved brev af 5. april 2011, og nævnets bemærkninger i den forbindelse fremgår nedenfor i begrundelsen for afgørelsen.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger og afgørelse

Det ansøgte er omfattet af husdyrbruglovens § 12 og forudsætter en godkendelse af det samlede husdyrbrug inkl. bedriftens arealer, jf. husdyrbruglovens § 103, stk. 2.

Ifølge husdyrbruglovens § 19 skal kommunen ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter lovens § 12 sikre, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Kommunen skal meddele afslag på en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 12, hvis lovens § 19 ikke er opfyldt, jf. lovens § 31.

Kvælstof til overfladevande

Efter § 9, stk. 1, jf. stk. 3, i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen⁶ skal der meddeles afslag på en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 12, hvis skærpsen af harmonikravene efter bekendtgørelsens bilag 3, afsnit D, ikke kan overholdes (det generelle beskyttelsesniveau for nitratudvaskning til overfladevand). Beskyttelsesniveauet for nitrat i forhold til overfladevand, som angivet i bilag 3, fokuserer på de oplande, der afvander til de mest sårbare internationale naturbeskyttelsesområder, samt på reduktionspotentialet i disse oplande. Der er udarbejdet kortmateriale, der angiver, hvilke oplande der afvander til de mest sårbare områder (nitratklassekortet). Kortmaterialet bliver løbende opdateret med henblik på at sikre, at godkendelsessager behandles på baggrund af den bedste, tilgængelige viden. Verserende godkendelses- og klagesager skal behandles i overensstemmelse med det nyeste kortmateriale.

Selv om kommunen konstaterer, at beskyttelsesniveauet for nitrat efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er overholdt, skal kommunen stadig overveje, om det generelle beskyttelsesniveau er tilstrækkeligt, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 11, stk. 2. I "særlige tilfælde" skal der således ske en skærpsen af det generelle beskyttelsesniveau. Herved forstås, at der vil være en virkning på miljøet, som ikke er i overensstemmelse med reglerne i habitatbekendtgørelsen⁷, eller en væsentlig miljøpåvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 11, stk. 3. Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 11, stk. 4, skal skærpede vilkår i givet fald stilles i overensstemmelse med bekendtgørelsens bilag 4, der indeholder følgende kriterier herfor:

³3. Kriterier for nitrat til overfladevande

Vurderer kommunalbestyrelsen, at der skal fastsættes vilkår, der rækker udover beskyttelsesniveauet for nitrat til overfladevande som angivet i bilag 3, anvendes følgende kriterier:

⁶ Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer.

⁷ Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter med senere ændringer.

- A. I oplande til Natura 2000 vandområder klassificeret som meget kvælstofsårbare og omfattet af nitratklasse 1, jf. bilag 3, stilles vilkår svarende til nitratklasse 3.
- B. I oplande til Natura 2000 vandområder klassificeret som mindre kvælstofsårbare med et reduktionspotentiale på 51-75 %, jf. bilag 3, stilles vilkår svarende til nitratklasse 2.
- C. Det er muligt for ansøger at have et højere dyretryk, hvis der iværksættes virkemidler, så nitratudvaskningen reduceres i mindst samme omfang, som hvis de skærpede harmonikrav var overholdt. De virkemidler, der kan anvendes, svarer til de virkemidler, der er angivet i punkt 1 i bilag 3 for beskyttelsesniveau for nitrat til overfladevande.
- D. Udvasningsberegninger for nitrat til overfladevande beregnes efter samme retningslinjer for beskyttelsesniveauet for nitrat til overfladevande som angivet i bilag 3."

Ved vurderingen af, om der skal fastsættes vilkår, der rækker ud over beskyttelsesniveauet for nitrat til overfladevande, skal kommunen ud over ovenstående bl.a. inddrage viden fra det forberedende arbejde til brug for vand- og naturplanerne efter miljømålsloven. Af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, indledningen, fremgår således følgende:

"Kommunen skal for hver ansøgning foretage en konkret vurdering, jf. § 29 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, og kan på den baggrund i særlige tilfælde beslutte sig for at stille vilkår, der rækker udover det beskyttelsesniveau, der fremgår af dette bilag, jf. § 11, stk. 2-4. [...] Det påhviler desuden kommunen at vurdere konkret, om en ansøgt aktivitet vil være i overensstemmelse med Habitatdirektivforpligtelserne, også selv om en habitatnaturtype ikke afkaster en bufferzone.

Når vand- og Natura 2000 planerne efter miljømålsloven foreligger, erstatter disse beskyttelsesniveauer fastsat i dette bilag. I tiden, indtil planerne foreligger, inddrager kommunerne al tilgængelig viden om natur- og miljøtilstanden i sagsbehandlingen, herunder den viden, der på tidspunktet for godkendelsen er tilgængelig i forbindelse med udarbejdelse af vand- og naturplanerne og de opfølgende kommunale handleplaner, med henblik på at undgå, at etablering, udvidelse eller ændring af et husdyrbrug giver anledning til en miljøbelastning, der vil indebære en væsentlig risiko for, at natur- og miljømålene ikke kan sikres eller genoprettes i det pågældende område. Anvendes der viden fra det forberedende arbejde omkring Natura 2000 planlægningen, som ikke fremgår af data på www.naturdata.dk, skal kommunen skønne, om den har en tilstrækkelig kvalitet. Anvendes der viden fra basisanalyser i vandplanlægningen efter miljømålsloven, der endnu ikke er kvalitetssikret, skal kommunen vurdere, om den aktuelle basisanalyse i det pågældende område kan inddrages i en miljøgodkendelse i medfør af husdyrgodkendelsesloven."

Meddelelse af afslag, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 11, stk. 5, kan navnlig komme på tale i forhold til vurdering af nitratudvaskning til overfladevande, hvis udvaskningen vil være uforenelig med § 7 i habitatbekendtgørelsen.

Før der træffes afgørelse om tilladelse eller godkendelse efter husdyrbruglovens §§ 10, 11, 12 eller 16 skal der foretages en vurdering af, om det ansøgte projekt i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et internationalt naturbeskyttelsesområde væsentligt, jf. habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1, jf. § 8, stk. 6; vurderingen skal fremgå af afgørelsen, jf. bekendtgørelsens § 7, stk. 4. I bekræftende fald skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på det pågældende område under hensyn til bevaringsmålsætningen for området, jf. habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 2; konsekvensvurderingen skal fremgå af afgørelsen, jf. bekendtgørelsens § 7, stk. 4. Viser konsekvensvurderingen, at projektet vil skade området, må der efter habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 2, ikke gives tilladelse eller godkendelse til det ansøgte.

Ifølge Miljøstyrelsens digitale vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug⁸ er det en vigtig forudsætning for det beskyttelsesniveau for nitratudvaskning til overfladevande, der er fastlagt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at den samlede husdyrproduktion i Danmark ikke kan forventes at stige, men vil blive samlet på større, men færre husdyrbrug. Af vejledningen fremgår bl.a.:

"Miljøstyrelsen har fastlagt følgende afskæringskriterium for skadesvirkning af nitratudvaskning til overfladevande:

Et projekt for husdyrbrug kan ikke medføre en skadevirkning på overfladevande, herunder Natura 2000-områder

⁸ Tilgængelig på www.mst.dk/Virksomhed_og_myndighed/Landbrug/Husdyrgodkendelser.

samt yngle- eller rasteområder for beskyttede arter som følge af nitratudvaskning, hvis følgende punkter alle er opfyldt:

(afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter) Pkt. 1: Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, har ikke været stigende siden 1. januar 2007. Hvis der er andre kilder til nitratudvaskning, fx ny bebyggelse end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal dette inddrages i vurderingen således, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end den samlede husdyrproduktion kan medføre et skærpet krav i godkendelsen, der modsvarer miljøeffekten af den øgede nitratudvaskning i det aktuelle opland. Gennemførte initiativer, fx etablering af vådområder, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, kan ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland.

(afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i sig selv)

Pkt. 2A: Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, dog således, at

Pkt. 2B: nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 1 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er et meget lidt eutrofieret vandområde.

... ..

Et projekt for husdyrbrug skal overholde de samlede afskæringskriterier nævnt ovenfor for ikke at kunne have en skadevirkning. Afskæringskriteriets pkt. 1 omfatter en vurdering af, om det ansøgte i forbindelse med andre planer og projekter vil kunne have en skadevirkning. Afskæringskriteriets pkt. 2A / 2B omfatter en vurdering af, om det ansøgte i sig selv vil kunne have en skadevirkning.

Er antal dyreenheder (DE) i oplandet således stigende i det aktuelle opland (inkl. det ansøgte), og beregninger viser, at det ansøgte herefter vil øge kvælstofudvaskningen, uanset, at den enkelte ansøgning overholder det fastlagte beskyttelsesniveau for nitratudvaskningen til overfladevande, vil det ansøgte medføre en øget udvaskning. Det vil i givet fald betyde, at det ansøgte i kumulation med andre husdyrbrug vil have en skadevirkning, og det ansøgte derfor ikke kan godkendes.

Er der andre kilder til nitratudvaskningen i det aktuelle opland end husdyrproduktionen, som har medført en øget nitratudvaskning, skal dette medregnes i den samlede kumulationsberegning.

Endelig indgår i vurderingen, at gennemførte initiativer, f.eks. etablering af vådområder med henblik på at gennemføre vandplanlægningen efter miljømålsloven og opnå gunstig bevaringsstatus/god økologisk tilstand for det aktuelle vandområde, ikke må neutraliseres gennem tilladelser og godkendelser af husdyrbrug.

Afskæringskriteriet udelukker ikke, at en tilladelse eller godkendelse kan medføre en begrænset merudledning, men vil sikre, at der ikke sker en skade. Afskæringskriteriet udelukker, at der godkendes husdyrproduktioner, der er hindrende for, at den samlede nitratudvaskning fra husdyrbrug i det enkelte opland fortsat falder, og miljømålene kan opfyldes i overensstemmelse med direktiv-forpligtelserne.

Afskæringskriteriet lægges ikke kun til grund for vurdering af ansøgninger, hvor det ansøgte vil bevirke en større udvaskning i efter-situationen (når den nuværende produktion er ændret/udvidet) end i før-situationen (den nuværende produktion). Afskæringskriteriet lægges også til grund for vurdering af ansøgninger, hvor der er tale om en uændret andel af den samlede udvaskning fra det aktuelle opland i før- og efter-situationen. Og afskæringskriteriet lægges til grund for ansøgninger, hvor det ansøgte i efter-situationen vil udgøre end mindre andel af den samlede udvaskning fra det aktuelle opland sammenlignet med før-situationen."

Ifølge miljømålsloven⁹ skal der for hvert vanddistrikt – inden for nærmere angivne tidsrammer – bl.a. udarbejdes en basisanalyse, en statslig vandplan med tilhørende indsatsprogram samt kommunale handleplaner med en nærmere beskrivelse af, hvordan vandplanen og indsatsprogrammet vil blive realiseret.

Forslag til vandplaner blev den 4. oktober 2010 sendt i 6 måneders offentlig høring. Efter høringen udarbejder Naturstyrelsen de endelige vandplaner. Herefter har kommunerne 6 måneder til at udarbejde forslag til handleplaner. På nuværende tidspunkt er vandplanerne med tilhørende kommunale handleplaner således ikke endeligt vedtagne.

⁹ Lovbekendtgørelse nr. 932 af 24. september 2009 om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder med senere ændringer.

Udvaskning af kvælstof til Kås Hoved samt Sønder Lem Vig og Geddal Strandenge

Som anført ovenfor i afsnittet "Sagens oplysninger" ligger bedriftens udbringningsarealer ifølge miljøgodkendelsen delvist i oplandet til det internationale naturbeskyttelsesområde nr. 31, Kås Hoved, samt nr. 32, Sønder Lem Vig og Geddal Strandenge, der således modtager udvaskede næringsstoffer fra arealerne

Ifølge såvel basianalysen for Kås Hoved samt Sønder Lem Vig og Geddal Strandenge som Miljøministeriets forslag til vandplan for Hovedvandopland 1.2 Limfjorden er miljømålslovens miljømål "god tilstand" – bl.a. på grund af udvaskningen af kvælstof fra landbrug i oplandet – ikke opfyldt i området. Natur- og Miljøklagenævnet finder derfor, at enhver yderligere tilførsel af næringsstof vil forringe mulighederne for at opnå denne målsætning¹⁰ og bidrage til, at den kumulative påvirkning øges i negativ retning.

Efter Natur- og Miljøklagenævnets opfattelse er der ikke i Skive Kommunes afgørelse af 15. september 2010 foretaget en tilstrækkelig konkret vurdering af, om udvaskningen af kvælstof fra udbringningsarealerne under disse omstændigheder vil kunne modvirke opfyldelsen af bevaringsmålsætningen for Kås Hoved samt Sønder Lem Vig og Geddal Strandenge, jf. habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1 og 2. Det er heller ikke ved det i kommunens afgørelse om kvælstofudvaskningen anførte i tilstrækkelig grad dokumenteret, at der ikke vil være en skade på området.

Det bemærkes i den forbindelse, at det efter nævnets faste praksis er utilstrækkeligt som dokumentation for manglende skadevirkning at henvise til, at husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, pkt. D (det generelle beskyttelsesniveau), jf. afsnittet "Kvælstof til overfladevande" ovenfor, er overholdt. Afgørelsen er derfor behæftet med en væsentlig mangel, jf. habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 4, jf. stk. 1 og 2.

Natur- og Miljøklagenævnet finder, at vurderingen af et så væsentligt spørgsmål som kvælstofudvaskningen fra bedriftens udbringningsarealer skal gennemføres af kommunen som 1. instans med mulighed for at klage over afgørelsen til Natur- og Miljøklagenævnet og i givet fald under overholdelse af husdyrbruglovens regler om inddragelse af offentligheden. Dette er også baggrunden for, at nævnet ikke har bedt kommunen om at sende en supplerende redegørelse og vurdering af dyretryk-kets udvikling fra 2007 – 2010 i nærværende sag, jf. nævnets brev af 5. april 2011.

Sagen hjemvises derfor til fornyet behandling i kommunen.

Det følger af nævnets praksis, at vurderingen af den mulige påvirkning af Kås Hoved samt Sønder Lem Vig og Geddal Strandenge, der hidrører fra kvælstofudvaskning, kan ske i overensstemmelse med retningslinjerne i Miljøstyrelsens digitale vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug. Det fremgår af denne vejledning, at et projekt ikke, som følge af nitratudvaskning, kan medføre en skadevirkning på overfladevande, herunder internationale naturbeskyttelsesområder samt yngle- og rastepladser for beskyttede arter, når visse nærmere angivne forudsætninger (afskæringskriterier) er opfyldt – bl.a. at antal DE i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, ikke har været stigende siden 1. januar 2007. En yderligere forudsætning er, at nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 % af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland – dog mindre end 1 % af den samlede nitratudvaskning, hvis denne sker til et

¹⁰ Jf. Effekten af øgede kvælstoftilførsler på miljøet i danske fjorde. Faglig rapport fra DMU nr. 787,2010.

vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er et meget lidt eutrofieret vandområde.

Ved den fornyede behandling af sagen bør der indgå en vurdering efter retningslinjerne i vejledningen. Hvis vejledningens kriterier kan konstateres overholdt, er det dokumenteret, at udvaskningen af kvælstof fra bedriftens udbringningsarealer ikke vil kunne skade det internationale naturbeskyttelsesområde.

Hvis kommunen på baggrund af den fornyede behandling af sagen meddeler afslag på det ansøgte, tilkommer det herefter kommunen som tilsynsmyndighed at sikre, at ejendommens drift bringes i overensstemmelse med det retlige grundlag, der var gældende for virksomheden før den påklagede godkendelse.

Øvrige bemærkninger

Natur- og Miljøklagenævnet har ikke vurderet øvrige forhold og klagepunkter, herunder om husdyrbruget lever op til kravet om anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), jf. husdyrbruglovens § 19, nr. 1. Nævnet bemærker herved, at Miljøstyrelsens vejledende anvisninger om beregning af emissionsgrænseværdier¹¹ skal indgå i grundlaget for kommunens genbehandling af sagen.

På denne baggrund ophæver Natur- og Miljøklagenævnet Skive Kommunes afgørelse af 15. september 2010 om miljøgodkendelse af husdyrbruget på ejendommen Mellemtøften 12, 7860 Spøttrup, med virkning fra 1 år efter datoen for nævnets afgørelse. Sagen hjemvises til fornyet behandling i kommunen.

Bibi Søgaard-Bauditz

¹¹ "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)", Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, 2010.

Denne afgørelse er sendt til:

- Danmarks Naturfredningsforening: dn@dn.dk
- Bertel Thærup, Mellemtøften 12, 7860 Spøttrup
- Gert Larsen, Resenvej 85, 7800 Skive
- Skive Kommune: sk@skivekommune.dk

Bilag 14. Redegørelse for genbehandling af sagen

Miljøklagenævnets afgørelse om ophævelse og genbehandling

Miljøklagenævnet meddelte i sin afgørelse af 6. juni 2011, at godkendelsen skulle ophæves med virkning fra d. 6. juni 2012.

Internationale naturbeskyttelsesområder

Miljøklagenævnet fremhæver bl.a. i sin afgørelse, at der ikke er foretaget en vurdering efter Miljøstyrelsens vejledning af 24. juni 2010 af udviklingen i husdyrtrykket til oplandet.

Øvrige bemærkninger

Miljøklagenævnet bemærker at Miljøstyrelsens vejledende anvisninger om beregning af emissionsgrænseværdier fra 13. juli 2010 skal indgå i kommunens vurdering af BAT.

Skive Kommune har foretaget følgende ændringer/tilføjelser:

Manglende konsekvensvurdering

Skive Kommune har tilføjet en vurdering af udledningen af næringsstoffer til overfladevand efter Miljøstyrelsens vejledning af 24. juni 2010.

BAT-vurdering

Skive Kommune har endvidere fastlagt et BAT-niveau efter Miljøstyrelsens vejledende anvisninger om beregning af emissionsgrænseværdier.

Mindre rettelser

Skive Kommune har derudover foretaget mindre rettelser.

Bilag 15. Ansøgningskema nr. 28991, version 3